



รายงานประจำปี 2567-2568



กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน

สารจากผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และ 2568 กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน ได้มุ่งมั่นขับเคลื่อนภารกิจภายใต้วิสัยทัศน์ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” โดยมุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ พัฒนานวัตกรรม และถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ตลอดปีที่ผ่านมา กองฯ ได้ดำเนินงานวิจัยและพัฒนาเชิงบูรณาการเพื่อจัดการปัญหาดินอย่างครอบคลุม ทั้งการปรับปรุงบำรุงดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมถึงการใช้ประโยชน์พื้นที่ตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังได้ขับเคลื่อนนโยบายสำคัญของประเทศ อาทิ BCG Economy, Net Zero และ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยเน้นการลดพื้นที่ปลูกพืชที่ไม่เหมาะสม และเพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการจัดการอย่างสมดุล เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 15 ล้านไร่ภายในปี 2570

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลมาจากการทำงานร่วมกับเครือข่ายเกษตรกร นักวิชาการ และภาคีการพัฒนา ทำให้เกิดการเรียนรู้และขยายผลการใช้เทคโนโลยีในระดับพื้นที่จริง ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศอย่างยั่งยืน

ในนามของผู้บริหารกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน ผมขอขอบคุณผู้บริหารกรมพัฒนาที่ดิน คณะทำงาน เจ้าหน้าที่ และทุกภาคส่วนที่ร่วมกันขับเคลื่อนงานจนเกิดผลสัมฤทธิ์ที่จับต้องได้ ในปีที่ผ่านมา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือที่ดีเช่นนี้ต่อไปเพื่อก้าวสู่การพัฒนาทรัพยากรที่ดินที่มั่นคงของประเทศไทย



นายพชร อริยะสกุล

ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน



คำนำ

กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน มีภารกิจที่สำคัญในการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน วิธีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรม ดินเค็ม ดินเปรี้ยว ควบคู่กับการศึกษาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อภาคการเกษตร และการสร้างเครือข่ายหมอดินอาสาและกลุ่ม เกษตรกรให้เข้มแข็ง เพื่อรองรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดิน เป็นต้น

รายงานประจำปี 2567-2568 ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานที่สำคัญแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป โดยการรวบรวม เรียบเรียงข้อมูลผลการดำเนินงานกิจกรรมของกองฯ กับผลงานโดดเด่น รวมทั้งการเผยแพร่ คู่มือการจัดการดินปัญหาต่างๆ การจัดการดินเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

ผลสำเร็จของการจัดทำรายงานฉบับนี้ เกิดจากความร่วมมือเป็นอย่างดีของเจ้าหน้าที่ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานประจำปี ของกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดินฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทุกภาคส่วน รวมถึง นักวิชาการ เกษตรกร และประชาชนผู้สนใจ พร้อมนำไปปรับใช้เป็นข้อมูลทางวิชาการ และต่อยอดในการพัฒนาที่ดินอย่างยั่งยืนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

สารจากผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน	1
วิสัยทัศน์	1
พันธกิจ	2
คณะผู้บริหาร	3
โครงสร้างบุคลากร	4
อัตรากำลัง	14
ผลการดำเนินงาน	15
ผลสำเร็จของงานวิจัยปี 2567	16
งานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ 2567-2568	21
ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ 2567 - 2568	35
กวจ. กับผลงานโดดเด่น	43
การจัดนิทรรศการ	59
รางวัลแห่งความภาคภูมิใจ	67
การพัฒนาบุคลากร	73
การศึกษาดูงาน/ประชุม	77
การเผยแพร่ กวจ.	88



วิสัยทัศน์

ผู้นำการวิจัยพัฒนาการจัดการที่ดิน
สร้างนวัตกรรมนำสู่ความยั่งยืนทางการเกษตร
บนพื้นฐานพอเพียง



พันธกิจ

- 1 ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน วิธีการป้องกัน และแก้ไขความเสื่อมโทรมของดิน จัดทำรูปแบบการพัฒนาที่ดิน และการจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน
- 2 ติดตามผลกระทบของภาวะโลกร้อนต่อดินและน้ำ ประเมินความเสียหายจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน และน้ำ การวิจัยพัฒนาการกักเก็บคาร์บอนด้วยระบบการปลูกพืช รวมทั้งวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน เพื่อรับมือกับภาวะโลกร้อน
- 3 รวบรวม ศึกษา และวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาที่ดิน
- 4 สร้างเครือข่ายหมอดินอาสาและกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็งเพื่อรองรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี การมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ดินและในด้านอื่นๆ
- 5 จัดทำฐานข้อมูลด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการที่ดินเพื่อบรรเทาภาวะโลกร้อน การพัฒนาที่ดิน และภูมิปัญญาท้องถิ่น หมอดินอาสา และเครือข่ายด้วยระบบสารสนเทศ
- 6 ถ่ายทอดเทคโนโลยีและให้บริการทางวิชาการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเกษตรกร
- 7 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

คณะผู้บริหาร

นายพชร อริยะสกุล

ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน



นางสาวรวมพร มุลจันทร์

รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านอนุรักษณ์ดินและน้ำ



นายจักรพันธ์ เกาสระคู

รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดิน



นางสาวนัทฐา ทักษ์รัตนศรัณย์

รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านปรับปรุงดินเปรี้ยว



โครงสร้างบุคลากร ฝ่ายบริหารทั่วไป



1. นางสาวประภา ธารเนตร

2. นางสาวนันทนา ฝือกจีน

3. นางชุตินันท์ ยศกันโท

4. นายประยงค์ นกแย้ม

5. นายมิชัย แก้วปัญญา

6. นายไพรัช คุ้มมี

7. นางสาวจันทิมา คงนาผล

8. นายธิตินันท์ กฤตโยภาส

รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

พนักงานธุรการ ส 4

พนักงานขับรถยนต์ ส2

พนักงานขับรถยนต์ ส2

พนักงานขับรถยนต์ ส2

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

โครงสร้างบุคลากร

กลุ่มวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดินเค็ม



1. นางสาววรรณพร พลแสง

2. นางลักษมี เมตต์ปราณี

3. นางสาวณัฐพร ประคองเก็บ

4. นางสาวอารีรัตน์ วังแก้ว

5. นายไพรัช คุ้มมี

6. นายสมชาย ยอดเดอ

7. นางสาวนิสา สภาหะ

8. นายนิศากร โพธิ์งาม

9. นายสุกนต์ธีร์ ดีเจริญ

ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดินเค็ม

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

พนักงานขับรถยนต์ ส2

นักวิชาการเกษตร

นักวิชาการเกษตร

นักวิชาการเกษตร

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

โครงสร้างบุคลากร

กลุ่มวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดินเปรี้ยว



1. นางสาวประภา ธารเนตร

2. นางสาวกมลทิพย์ ศศิธร

3. นางสาวรติกร ณ ลำปาง

4. นางสาวนิสสุดา ทองคำพันธ์

5. นางสาวศิริกาญจน์ เกิดพร

6. นางสาวจิรภัทร์ มะลิอ่อน

7. นางสาวอุษณีย์ งามศักดิ์

8. นางสาวยุพาพร ปานปุ่น

ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดินเปรี้ยว

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตร

นักวิชาการเกษตร

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

เจ้าพนักงานการเกษตร

โครงสร้างบุคลากร

กลุ่มวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดินเสื่อมโทรม



1. นายจักรพันธ์ เกาสระคู

2. นายเกษมสุข ศรีแย้ม

3. นายดาวยศ นิลนนท์

4. นางสาวปานิสรา ทองท่อม

5. นายอภิสิทธิ์ บัวปาย

6. นางสาวกนกวรรณ วงศ์สุวรรณ

7. นายอัษฎา บริสุทธิ์ซึ่งใจ

8. นางสาวศิริพรพรรณ ทองพิทักษ์

9. นางสาวทัชชญา มีลลิกโกศล

ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดินเสื่อมโทรม

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นักวิชาการเกษตร

นักวิชาการเกษตร

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

โครงสร้างบุคลากร

กลุ่มวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อการเกษตร



1. นางสาวคันสนีย์ อธิญาสน์

ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ดินและน้ำ
เพื่อการเกษตร

2. นางสาวทนอมขวัญ ทิพวงศ์

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

3. นางสาวศศิรินทร์ ศรีสมเขี้ยว

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

4. นางสาวจารุภรณ์ โต๊ะแสง

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

5. นางสาวจารุวรรณ เอียงมะณี

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

6. นางสาวกวิตา โพธิ์เหลือ

นักวิชาการเกษตร

7. นายพูลศักดิ์ เบลูจศาสตร์

นักวิชาการเกษตร

8. นางสาวสิริลักษณ์ อุไรศิริ

เจ้าพนักงานธุรการ

โครงสร้างบุคลากร

กลุ่มวิจัยและพัฒนาการปรับปรุงบำรุงดิน



1. นายบวร บัวขาว
2. นางสาวสมจินต์ วาณิชเสถียร
3. นางสาววรรยา สุธรรมชัย
4. นางสาวอภันตรี พฤกษ์พงศ์
5. นายเสน่ห์ ไตลังคะ
6. นางสาวพิมพ์สิริ ดอนชัยสุข
7. นายคณพศ ศิริรัฐวัฒน์
8. นางสาววรัญญา พุ่มพวง
9. นางสาวพนิดา คำศรี
10. นางสาวนรินทร์ทิพย์ กาฬภักดิ์

ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการปรับปรุงบำรุงดิน

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

พนักงานขับรถยนต์ ส2

นักวิชาการเกษตร

นักวิชาการเกษตร

นักวิชาการเกษตร

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

นักวิชาการเกษตร

โครงสร้างบุคลากร

กลุ่มวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์หญ้าแฝก ในการจัดการดิน



1. นางสาวกมลภา วัฒนประพัฒน์

2. นางสาวอิสริยา มีสิงห์

3. นางสาวอนิดา งามเงิน

4. นางสาวสำราญ คมศรี

5. นายณรงค์เดช ฮองกุล

6. นางสาวเกสร ฐิติชาญโกคิน

7. นางสาววรารณ์ วิจิตร

8. นางสาวณิชากร พุ่มกลิ่น

9. นางสาวปภาวรินทร์ ไพรรจอก

ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการใช้
ประโยชน์หญ้าแฝกในการจัดการดิน

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตร

นักวิชาการเกษตร

นักวิชาการเกษตร

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

โครงสร้างบุคลากร

กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและ บริหารจัดการเครือข่าย



1. นางสาวฉวีวรรณ พัฒนพงษ์

2. นางสาวกรภัทร นพมาลัย

3. นางสาวอกสิริ มีกลาง

4. นางสาวสุภาวดี เกิดบัวทอง

5. นางสาวณัชชา โยธาทิพย์

6. นางสาวจุฑารัตน์ มบุญโย

7. นายกันต์ รอมสุขนิรันดร์

8. นางสาวจิราภรณ์ เดชะ

9. นางสาวสิริกานต์ แสงแต่

10. นางศุภวรรณ รัฐกิจวิจารณ์ ณ นคร

11. นางสาวชลธิชา อินทรพรหม

12. นางสาวภัทริศา สุขสวัสดิ์

ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสา
และบริหารจัดการเครือข่าย

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

นักวิชาการเกษตร

นักวิชาการเกษตร

นักวิชาการเกษตร

เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์

เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์

เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

โครงสร้างบุคลากร

กลุ่มวิจัยและพัฒนาการบรรเทาภาวะโลกร้อน ทางการเกษตร



1. นายพงศ์ธร เพียรพิทักษ์

2. นางสาววิชีตา อินทรศรี

3. นายธนัญชัย ดำขำ

4. นางสาวบุศรินทร์ แสงกลาง

5. นางสาวปราม อุนจะนำ

6. นางสาววิภาดา ปาละอ้าย

7. นางสาวสีสุนันทา เสือโรจน์

8. นายสุขสรรค์ นำพล

9. นางสาวอุมาพร เหล่ารอด

ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนา
การบรรเทาภาวะโลกร้อนทางการเกษตร

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

นักวิชาการเกษตร

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

โครงสร้างบุคลากร

ศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา



1. นายวินัย ชมบุตร

2. นายอัศวิน เนตรดนอมศักดิ์

3. นายศรัณย์นพ อินทเสน

4. นางพิชชานันท์ รักษาทรัพย์

5. นางสาวนราวรรณ ศรีตะบุตร

6. นางสาวมินทร์ฐิตา บุญเลี้ยง

7. นายสุพัฒน์กุล เลือดสุรินทร์

8. นายสราวุธ พิทักษ์ประเสริฐ

9. นายภูวนนท์ นุ่นเกื้อ

10. นายเพชร กฤษณะแก้ว

11. นางสาวอังคณันท์ เกตุภาค

12. นางสาวธันย์จิรา ธนากุลกิจติรัฐ

13. นางสาวชุตินา เสี่ยวทำปัง

14. นางสาวกฤษณา ชนิลกุล

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นักวิชาการเกษตร

นักวิชาการเกษตร

นักวิชาการเกษตร

นักวิชาการเกษตร

นักวิทยาศาสตร์

เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

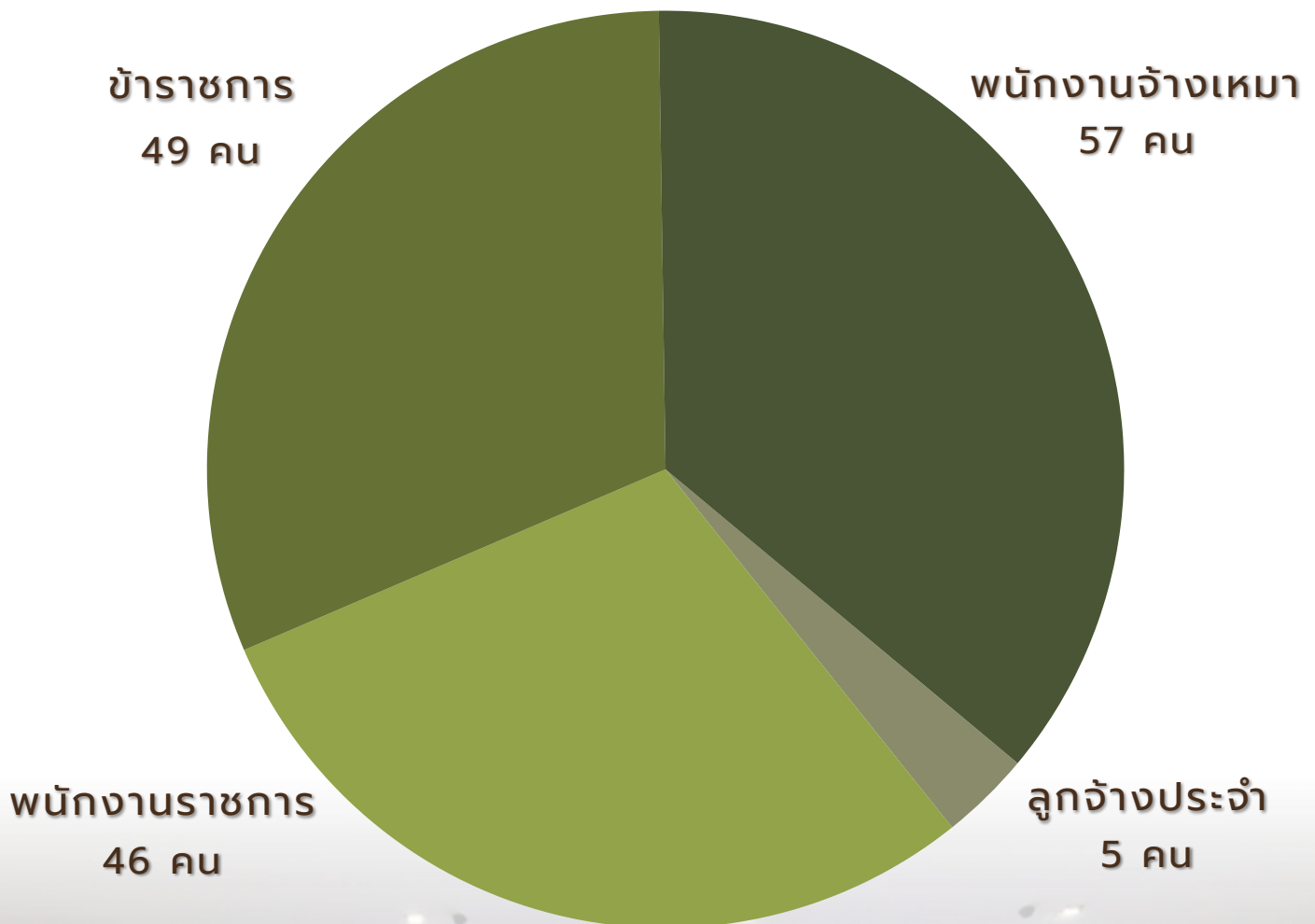
เศรษฐกร

เจ้าหน้าที่ธุรการ

เจ้าหน้าที่ธุรการ

อัตรากำลัง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่

บุคลากรของกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน





ผลการดำเนินงาน 2567-2568

กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน



กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน

ผลสำเร็จของงานวิจัย ปี 2567

กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน

กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน

ศึกษาการใช้วัสดุปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 ในพื้นที่ดินเค็ม จังหวัดนครราชสีมา

บวร บัวขาว และอารีรัตน์ วัจแก้ว

ศึกษาการใช้วัสดุปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 ดำเนินการทดลองบนพื้นที่แปลงนาเกษตรกร อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา เป็นชุดดินขามทะเลสอ (Kts) เค็มปานกลาง ($EC_e = 4.45 \text{ dS/m}$, $SAR = 8.36$) เนื้อดินร่วนปนทราย ปลูกโดยวิธีหว่านสำรวย และอาศัยน้ำฝน

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาผลของวัสดุปรับปรุงดินต่อผลผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105
- 2) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงสมบัติทางด้านเคมี และกายภาพของดิน
- 3) เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของการผลิตข้าวในพื้นที่ดินเค็ม



วางแผนการทดลองแบบ RCBD จำนวน 4 ซ้ำ 7 ดำรับการทดลอง ประกอบด้วย ดำรับที่ 1 แปลงควบคุม (ไม่ใส่ปุ๋ยเคมี กากมันสำปะหลัง ปุ๋ยคอก ยิปซัม และแกลบ) ดำรับที่ 2 ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน (ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 9 กิโลกรัมต่อไร่ 16-20-0 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ และ 0-0-46 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่) ดำรับที่ 3 กากมันสำปะหลัง 2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ดำรับที่ 4 ปุ๋ยคอก 2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ดำรับที่ 5 ยิปซัม 1,500 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ดำรับที่ 6 แกลบ 2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน และดำรับที่ 7 วิธีเกษตรกร (ปุ๋ยเคมีสูตร 18-8-8 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ และ 16-20-0 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่)



ผลการศึกษาพบว่า ผลผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยดำรับที่ 6 การใส่แกลบ อัตรา 2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ทำให้ได้ผลผลิตข้าวสูงที่สุด เท่ากับ 633.84 กิโลกรัมต่อไร่ ดัชนีการเก็บเกี่ยว เท่ากับ 0.61 ข้าวมีความหอม เท่ากับ 2.17 ส่วนต่อล้าน มีต้นทุนการผลิตข้าว เท่ากับ 10.92 บาทต่อกิโลกรัม และมีอัตราส่วนระหว่างผลตอบแทนต่อต้นทุน เท่ากับ 0.92 สมบัติทางเคมีและกายภาพของดินหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยในดำรับที่ 4 การใส่ปุ๋ยคอกอัตรา 2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ทำให้ดินมีโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์สูงที่สุด เท่ากับ 29.02 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ในขณะที่ดำรับที่ 6 แกลบอัตรา 2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน มีแนวโน้มให้ความชื้นในดินสูงที่สุดร้อยละ 13.96



ศึกษาการเปลี่ยนแปลงปริมาณอินทรีย์วัตถุในพื้นที่เพาะปลูกข้าวที่เป็นดินเค็ม จังหวัดนครราชสีมา

อารีรัตน์ วังแก้ว และบวร บัวขาว

การศึกษากการเปลี่ยนแปลงปริมาณอินทรีย์วัตถุในพื้นที่ปลูกข้าวที่เป็นดินเค็ม ดำเนินการทดลองบนพื้นที่แปลงนาเกษตรกร อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา ชุดดินขามทะเลสอ (Kts) เป็นดินเค็มปานกลาง (EC_e เท่ากับ 4.45 dS/m) เนื้อดินร่วนปนทราย

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษากการเปลี่ยนแปลงปริมาณอินทรีย์วัตถุ คาร์บอน และไนโตรเจน ในพื้นที่ปลูกข้าวที่เป็นดินเค็ม
- 2) เพื่อศึกษากการเปลี่ยนแปลงสมบัติทางเคมีและกายภาพของดิน



วางแผนการทดลองแบบ RCBD จำนวน 4 ซ้ำ 6 ดำรับการทดลอง ประกอบด้วย ดำรับที่ 1 แปลงควบคุม ดำรับที่ 2 ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน (ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 9 กิโลกรัมต่อไร่ 16-20-0 อัตรา 30 กิโลกรัมต่อไร่ และ 0-0-46 อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่) ดำรับที่ 3 ทากมันสำปะหลัง อัตรา 2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ดำรับที่ 4 ปุ๋ยคอก อัตรา 2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ดำรับที่ 5 แกลบ อัตรา 2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน และดำรับที่ 6 วิธีเกษตรกร (ปุ๋ยเคมีสูตร 18-8-8 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ และ 16-20-0 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่)



ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินหลังใส่วัสดุอินทรีย์ 6 สัปดาห์ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการใส่แกลบ อัตรา 2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ทำให้ปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินลดลงต่ำที่สุด คิดเป็น 9.26 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณคาร์บอนในดินหลังใส่วัสดุอินทรีย์ 16 สัปดาห์ลดลง คิดเป็น 8.11 เปอร์เซ็นต์ และสามารถรักษาปริมาณไนโตรเจนในดินได้ดีที่สุดเมื่อระยะเวลาผ่านไป 16 สัปดาห์ โดยมีปริมาณไนโตรเจนในดินเพิ่มขึ้น คิดเป็น 19.51 เปอร์เซ็นต์ ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณอินทรีย์วัตถุกับคาร์บอนในดินมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก โดยมีค่า $r = 0.788$ การศึกษาสมบัติทางเคมีและกายภาพของดิน พบว่าการใส่ปุ๋ยคอก อัตรา 2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ทำให้ดินมีโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์สูงที่สุด เท่ากับ 29.02 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และมีฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์สูงที่สุด เท่ากับ 3.13 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ในขณะที่ การใส่ทากมันสำปะหลัง อัตรา 2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน มีแนวโน้มทำให้ความหนาแน่นของดินต่ำที่สุด เท่ากับ 1.62 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร และดำรับที่ 6 แกลบ อัตรา 2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน มีแนวโน้มทำให้ความชื้นในดินสูงที่สุด เท่ากับ 13.96 เปอร์เซ็นต์



ระบบการปลูกฟักทะลายโจรที่เหมาะสมในพื้นที่ดินเค็มภาคกลางเพื่อเข้าสู่ระบบเกษตรที่ดีสำหรับพืชสมุนไพร (GAP)

กมลทิพย์ ศศิธร ญัฐภาส ศรีเลิศ และผศ.ดร.รุจิลักษณ์ รัตตะรมย์

ระบบการปลูกฟักทะลายโจรที่เหมาะสมในพื้นที่ดินเค็มภาคกลาง เพื่อเข้าสู่ระบบเกษตรที่ดีสำหรับพืชสมุนไพร (GAP) โดยการทำการทดลองที่ อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม ในชุดดินกำแพงแสน ระหว่างเดือนตุลาคม 2564 ถึง เดือนมีนาคม 2568

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อการศึกษาผลของการจัดการดินเค็มร่วมกับระบบปลูกฟักทะลายโจร ต่อการเปลี่ยนแปลงสมบัติทางเคมีและปริมาณสารสำคัญของฟักทะลายโจร
- 2) วิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทน และประเมินผลตอบแทนทางเศรษฐกิจในการผลิตฟักทะลายโจรตามเทคโนโลยีการจัดการดินเค็มในพื้นที่ภาคกลาง

การวิจัยดำเนินการทดลองวางแผนการทดลองแบบ Split pot จำนวน 3 ซ้ำ main plot 2 ระดับ คือ M_1 อัตราแนะนำกรมวิชาการเกษตร และ $M_2 \frac{1}{2}$ อัตราแนะนำกรมวิชาการเกษตร + ปุ๋ยอินทรีย์ และ Sub plot 4 ระดับ คือ 1) ปลูกฟักทะลายโจรอย่างเดียว 2) ปลูกข้าวโพดอย่างเดียว 3) ปลูกฟักทะลายโจรระหว่างแถวข้าวโพด และ 4) ปลูกฟักทะลายโจรตามด้วยข้าวโพด

ผลการทดลอง พบว่า การใช้วัสดุอินทรีย์ คือ ปุ๋ยหมักร่วมกับน้ำหมักชีวภาพ และขี้เถ้าแกลบ ส่งผลให้ดินหลังการทดลองมีค่าการนำไฟฟ้าลดลง ในขณะที่ปริมาณฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ในดินเพิ่มขึ้น สำหรับค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดิน และปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม และผลผลิตเฉลี่ยของฤดูที่ 1 และฤดูที่ 2 พบว่า วิธีการใส่ $\frac{1}{2}$ ปุ๋ยแนะนำ และปุ๋ยหมักร่วมกับการปลูกฟักทะลายโจรอย่างเดียว ให้ผลผลิตฟักทะลายโจรสูงสุด เท่ากับ 5,260.5 กิโลกรัมต่อไร่ (M_2S_1) รองลงมา คือ วิธีการใส่ $\frac{1}{2}$ ปุ๋ยแนะนำ และปุ๋ยหมักร่วมกับการปลูกฟักทะลายโจรตามด้วยข้าวโพด (M_2S_4) เท่ากับ 5,245.7 กิโลกรัมต่อไร่ และผลผลิตข้าวโพด คือ วิธีการใส่ $\frac{1}{2}$ ปุ๋ยแนะนำ และปุ๋ยหมักร่วมกับการปลูกฟักทะลายโจรตามด้วยข้าวโพด (M_2S_4) มีผลผลิตสูงสุด เท่ากับ 1,859.6 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมา คือ วิธีการใส่ปุ๋ยเคมีอัตราแนะนำร่วมกับการปลูกฟักทะลายโจรตามด้วยข้าวโพด (M_1S_4) มีผลผลิต เท่ากับ 1,649.2 กิโลกรัมต่อไร่ และปริมาณ andrographolide ของฟักทะลายโจรของทั้ง 2 ปี การทดลองเฉลี่ย เท่ากับ 3.0 เปอร์เซ็นต์ สำหรับความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจมากที่สุด ที่แสดงถึงการใช้องค์ความรู้การผลิตที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาการผลิตในพื้นที่ดินเค็ม คือ วิธีการที่ 1 (M_1S_1) การใช้ปุ๋ยแนะนำตามกรมวิชาการเกษตรในการปลูกฟักทะลายโจร ซึ่งมีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 60,330 บาทต่อไร่ ได้ปริมาณผลผลิตฟักทะลายโจร 4,948.45 กิโลกรัมต่อไร่ มีมูลค่าผลผลิต 80,412.31 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนทั้งหมด 20,082.31 บาทต่อไร่ และมี BCR เท่ากับ 1.3



การถ่ายทอดเทคโนโลยีการไถระเบิดดินดานร่วมกับการใส่ยิปซัม เพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังในจังหวัดขอนแก่น

จักรพันธ์ เกษระคุ ปานิสรา ทองท้วม สุดสงวน เทียมโรสงค์ และภัทรานิษฐ์ ช่วยระน้อย

การศึกษาผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีการไถระเบิดดินดานร่วมกับการใส่ยิปซัมเพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังใน จ.ขอนแก่น ทำการทดลองในแปลงเกษตรกร 40 ราย โดยเกษตรกร 1 ราย ต่อพื้นที่ 2 ไร่ มีวิธีการดังนี้
วิธีการที่ 1 วิธีเกษตรกร (1 ไร่)
วิธีการที่ 2 วิธีทำการไถระเบิดดินดาน+ยิปซัม+การจัดการพื้นที่เพาะปลูกตามหลักการของกรมพัฒนาที่ดิน (1 ไร่)



วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังโดยการไถระเบิดดินดานไถพรวนร่วมกับการปรับปรุงดินด้วยยิปซัมและวัสดุปรับปรุงดินอื่น ๆ ในการบริหารจัดการพื้นที่เพาะปลูกอย่างเหมาะสม
- 2) เพื่อพัฒนากระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการส่งผ่านเทคโนโลยีโดยการไถระเบิดดินดานไถพรวนร่วมกับการปรับปรุงดินด้วยยิปซัมในการผลิตมันสำปะหลังไปยังเกษตรกรของ จ.ขอนแก่น ดำเนินการศึกษาในพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ต.นางาม อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น



ผลการทดลองพบว่า ค่าความหนาแน่นรวมของดินแปลงที่ใช้วิธีการที่ 1 จะมีค่าสูงกว่าแปลงที่ใช้วิธีการที่ 2 ทำให้มันสำปะหลังให้ผลผลิตเฉลี่ย เท่ากับ 4.49 ตันต่อไร่ มากกว่าวิธีการที่ 1 มันสำปะหลังให้ผลผลิตเฉลี่ย เท่ากับ 3.50 ตันต่อไร่ โดยผลผลิตเพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 28.78 จากการสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมงานวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 100.0) ใช้เหตุผลสาเหตุที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากดินเป็นดินดาน รองลงมาใช้เหตุผลที่ผลผลิตต่ำ (ร้อยละ 85.7) เท่ากันกับเหตุผลคิดว่าน่าจะหาความรู้เพิ่มเติม (ร้อยละ 85.7) หลังเกษตรกรได้เข้าร่วมโครงการผลผลิตมันสำปะหลังที่ได้รับของเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น คิดเป็น ร้อยละ 28 ความพึงพอใจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ





งานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ปี 2567-2568

กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน



กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน

โครงการการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

พงศ์ธร เพียรพิทักษ์ รัชญชัย ดำขำ และปรามม์ อุณจะนำ

โครงการวิจัยย่อยที่ 1 การประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน รู้จริง พืช ดิน ปุ๋ย (Thai Soil Fertility Management : TSFM) เพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

โครงการวิจัยย่อยที่ 2 การติดตามการเปลี่ยนแปลงปริมาณคาร์บอนและความอุดมสมบูรณ์ของดินในพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ในปี 2567 : ดำเนินการแล้วเสร็จ 100%

โครงการวิจัยย่อยที่ 3 การประยุกต์ใช้แบบจำลองคณิตศาสตร์คาดการณ์ผลผลิตมันสำปะหลังจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

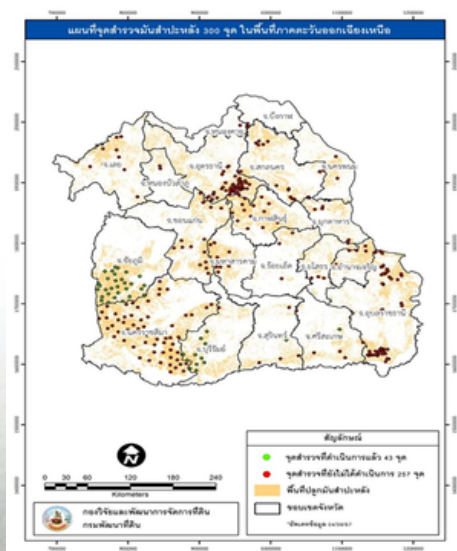
วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาแนวทางการลดต้นทุนค่าปุ๋ยเคมีด้วยการรวมกลุ่มเกษตรกรทำแปลงใหญ่ ผสมปุ๋ยใช้เอง
- 2) เพื่อจัดทำฐานข้อมูลการจัดการพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง ฐานข้อมูลความอุดมสมบูรณ์ของดิน และฐานข้อมูลการกักเก็บและการปลดปล่อยคาร์บอนในดินในพื้นที่ศึกษา
- 3) เพื่อใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ร่วมกับแบบจำลอง AquaCrop เพื่อคาดการณ์ผลผลิตมันสำปะหลังจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปี ค.ศ. 2030 และ 2060

ระยะเวลาดำเนินการ กันยายน 2566 - ตุลาคม 2569

สถานที่ดำเนินการ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และชัยภูมิ

ผลการดำเนินงาน โดยมีผลการสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามการวัดคาร์บอนในดิน และการหาใจของจุลินทรีย์ก่อนการดำเนินการปลูกมันสำปะหลังตามแปลงทดลอง พร้อมทั้งใส่ปุ๋ยตามสูตร ดูแล รวบรวมข้อมูลผลผลิต เก็บตัวอย่างดินและพืชมาวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ ปี 2567 ดำเนินการเก็บข้อมูลจุดสำรวจมันสำปะหลัง มีทั้งหมด 43 จุด ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ 11 จุด จังหวัดสุรินทร์ 1 จุด จังหวัดศรีสะเกษ 1 จุด และจังหวัดชัยภูมิ 30 จุด (โครงการย่อยที่ 2 และ 3)



**ศึกษาการเปลี่ยนแปลงความชื้นในดินและสมบัติทางกายภาพ
ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง จ.กาญจนบุรี**

ดาวยศ นิลนนท์ วันดี พึ่งเจาะ เกษมสุข ศรีไย้ม ปานิสร่า ทองท้วม และสุรชาติ บัวชุม

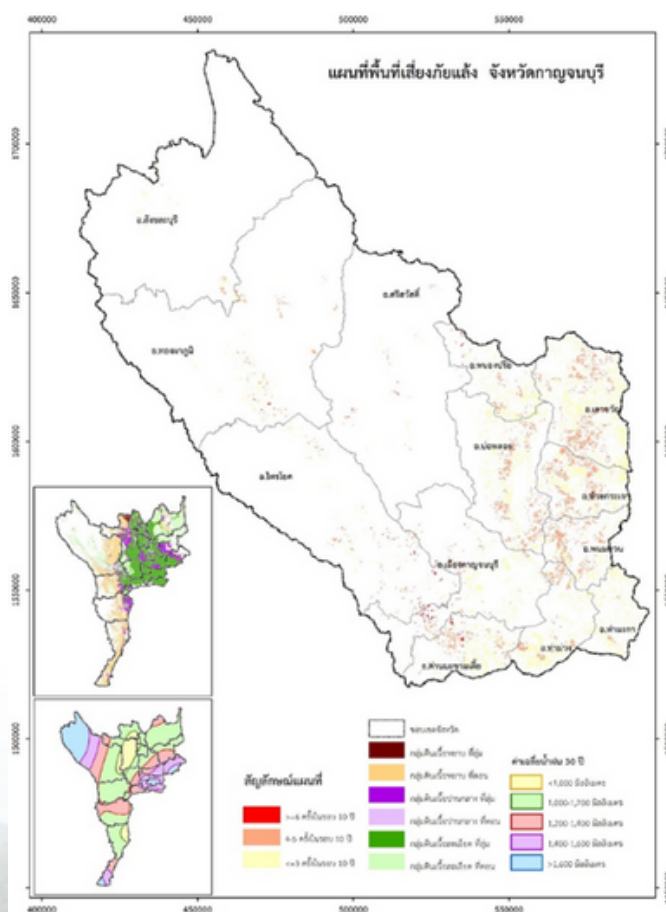
ວັຕຖຸປະສົງ

- 1) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงความชื้นในดินและสมบัติทางกายภาพที่เกี่ยวข้องของเนื้อดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งของจังหวัดกาญจนบุรี
- 2) ศึกษาการนำระบบ IOT (Internet of Things) มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลอัตโนมัติแบบเรียลไทม์

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2566 - กันยายน 2568

สถานที่ดำเนินการ อำเภอเสนาะวัฒน หนองปรือ ห้วยกระเจา พนมทวน ด่านมะขามเตี้ย และท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

ผลการดำเนินงาน ดำเนินการคัดเลือกพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งที่เกิดขึ้น 4 - 5 ครั้งในรอบ 10 ปี ของจังหวัดกาญจนบุรีที่มีลักษณะเนื้อดินหยาบ ค่าเฉลี่ยน้ำฝนอยู่ในช่วง 1,000 - 1,400 มม. เป็นตัวแทนในพื้นที่จำนวน 6 จุด ตามการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ดอน หลังจากนั้นเก็บตัวอย่างดิน เพื่อศึกษาสมบัติของดินทางกายภาพ ได้แก่ ความหนาแน่นของดิน ความหนาแน่นอนุภาค และความพรุนของดิน และสมบัติทางเคมีของดิน และได้ออกแบบต้นแบบอุปกรณ์สำหรับการเก็บข้อมูลความชื้นในดินแบบอัตโนมัติเรียลไทม์และนำไปติดตั้งในพื้นที่เป้าหมายเพื่อเก็บข้อมูลความชื้นในดินในรอบปี และมีการจัดเก็บข้อมูลรับส่งค่าและแสดงผล เพื่อติดตามด้วย node-red -dashboard บันทึกไฟล์ข้อมูลแบบ CSV แบบ Realtime



การรุกรานของน้ำเค็มและการแพร่กระจายความเค็มในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา เนื่องจากผลกระทบแล้ง

ดาวยศ นิลนนท์ วันดี พึ่งเจาะ เกษมสุข ศรีแย้ม ปานิสรา ทองท้วม และสุรชาติ บัวชุม

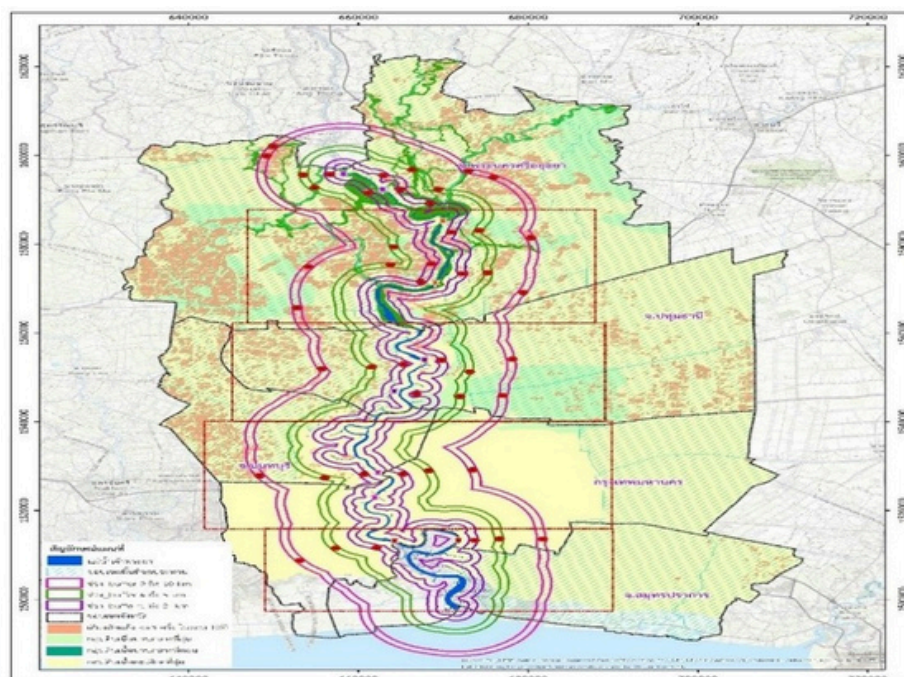
วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรุกรานของน้ำเค็มและการแพร่กระจายของความเค็มในพื้นที่วิกฤตทางการเกษตรที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพดินและน้ำบางประการ
- 2) ติดตามสถานการณ์การรุกรานของน้ำเค็มและการแพร่กระจายของความเค็มในพื้นที่วิกฤตทางการเกษตรโดยนำระบบ IOT (Internet of Things) มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลอัตโนมัติแบบเรียลไทม์

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2565 - กันยายน 2568

สถานที่ดำเนินการ จังหวัดสมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และอยุธยา

ผลการดำเนินงาน ดำเนินการคัดเลือกพื้นที่บริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยา โดยแบ่งออกเป็น 5 ช่วง ระยะทางจากปากแม่น้ำแต่ละช่วงห่างกัน 30 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และอยุธยา และแบ่งพื้นที่ด้านตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ออกเป็น 3 ระยะของการเก็บตัวอย่าง คือระยะใกล้ 1 - 2 กิโลเมตร ระยะกลาง 4 - 5 กิโลเมตร และระยะไกล 9 - 10 กิโลเมตร หลังจากนั้นเก็บตัวอย่างดินและน้ำส่งตัวอย่างวิเคราะห์สมบัติทางเคมีของดิน นอกจากนี้ได้ออกแบบต้นแบบอุปกรณ์ สำหรับเก็บข้อมูลความเค็มในดินอัตโนมัติเรียลไทม์ และนำไปติดตั้งในพื้นที่เป้าหมายเพื่อเก็บข้อมูลความเค็มของดินในรอบปี และมีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อติดตามด้วย node-red-dashboard



การพัฒนาศักยภาพภูมิสังคมในการจัดการดินและธาตุอาหาร เพื่อการปลูกพืชในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดทุ่งรังสิต

ประภา ธารเนตร นิสดา ทองคำพันธ์ กมลทิพย์ ศศิธร และมณฑนา สุริยวงศ์พงศา

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการดินและธาตุอาหารที่เหมาะสมกับภูมิสังคมในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดผ่านการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชน

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2566 – กันยายน 2568

สถานที่ดำเนินการ พื้นที่เกษตรกรตำบลคลองใหญ่ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

ผลการดำเนินงาน การจัดทำแปลงสาธิตการจัดการดินและน้ำ ตามวิธีการ ดังนี้ 1.วิธีควบคุม 2. วิธีใช้วัสดุปูนร่วมกับปุ๋ยเคมีอัตราตามค่าวิเคราะห์ดินและน้ำหมักชีวภาพ และ 3. วิธีใช้แคลเซียมคาร์บอเนตชนิดน้ำร่วมกับปุ๋ยเคมีอัตราตามค่าวิเคราะห์ดินและน้ำหมักชีวภาพ เปรียบเทียบกับแปลงเกษตรกร ผลการเก็บตัวอย่างดินในพื้นที่ก่อนการทดลอง พบว่ามีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง เท่ากับ 4.1 ปริมาณอินทรีย์วัตถุมีค่า เท่ากับ 3.25% ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ 10 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ปริมาณโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืช 140 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ปริมาณแคลเซียมในดิน 1,158 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และปริมาณแมกนีเซียมในดิน 654 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ปริมาณแมงกานีสที่สกัดได้ 2.68 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ปริมาณเหล็กที่สกัดได้ 180 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และปริมาณอะลูมิเนียมที่สกัดได้ 58.6 เซ็นติโมลล์ต่อกิโลกรัม ผลผลิตข้าวเฉลี่ยของฤดูที่ 1 พบว่า วิธีการใช้วัสดุปูนร่วมกับปุ๋ยเคมีอัตราตามค่าวิเคราะห์ดินและน้ำหมักชีวภาพ ให้ผลผลิตข้าวสูงสุดมีค่า เท่ากับ 633.56 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมา คือ วิธีใช้แคลเซียมคาร์บอเนตชนิดน้ำ ร่วมกับปุ๋ยเคมีอัตราตามค่าวิเคราะห์ดินและน้ำหมักชีวภาพ ให้ผลผลิตข้าว เท่ากับ 538.28 กิโลกรัมต่อไร่ วิธีควบคุมให้ผลผลิตข้าว เท่ากับ 519.98 กิโลกรัมต่อไร่ และวิธีเกษตรกรดำเนินการให้ผลผลิตข้าวต่ำสุด เท่ากับ 489.98 กิโลกรัมต่อไร่ การถ่ายทอดเทคโนโลยีดำเนินการในพื้นที่บ้านปากแบน อ.องครักษ์ จ.นครนายก ให้กับเกษตรกรจำนวน 100 คน พร้อมเก็บข้อมูลการทำเกษตร ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม ความรู้เกี่ยวกับดินเปรี้ยวจัด วัสดุปรับปรุงดิน และการยอมรับเทคโนโลยีการจัดการดินเปรี้ยวจัด รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการใช้วัสดุปรับปรุงดินเปรี้ยวจัด



การศึกษาศักยภาพของพันธุ์ข้าวทนเค็มในพื้นที่ดินเค็ม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

กมลทิพย์ ศศิธร ณัฐภาส ศรีเลิศ นิภาพร ศรีบัณฑิต และนิภาพร ไชยศรี

วัตถุประสงค์

- 1.) ศึกษาเปรียบเทียบการเจริญเติบโต ผลผลิต คุณสมบัติน้ำหนักเคมีและคุณค่าทางโภชนาการของข้าวพันธุ์ทนเค็ม 3 พันธุ์
- 2.) วิเคราะห์ดินทุกแปลงตอบแทน และประเมินผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของข้าวพันธุ์ทนเค็มในชุดดินกุลาร่องไหของพื้นที่ดินเค็มในจังหวัดนครราชสีมาและขอนแก่น

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2566 - กันยายน 2568

สถานที่ดำเนินการ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และ อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น

ผลการดำเนินงาน ทำการสำรวจพื้นที่ดินเค็มในจังหวัดนครราชสีมาและขอนแก่น และจัดทำแปลงปลูกข้าวทนเค็ม 3 พันธุ์ คือ พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 กข73 และ กข69 (กับทิมชุมแพ) ในแปลงดินเค็มน้อยและดินเค็มปานกลาง เก็บตัวอย่างดินก่อนการทดลองของแปลงที่ระดับความเค็มน้อย พบว่า แปลงจังหวัดนครราชสีมามีค่าความเป็นกรดเป็นด่างเฉลี่ยเท่ากับ 6.4 จัดว่าดินเป็นกรดเล็กน้อย ปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินมีระดับกลางเฉลี่ยเท่ากับ 2.4 เปอร์เซ็นต์ ค่าการนำไฟฟ้าเฉลี่ยเท่ากับ 2.4 เดซิซีเมนส์ต่อเมตร จัดว่าเป็นดินเค็มน้อย ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในดินจัดอยู่ในปริมาณสูงมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 58.0 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และปริมาณโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์เฉลี่ยเท่ากับ 7.6 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และแปลงจังหวัดขอนแก่น พบว่า ค่าความเป็นกรดเป็นด่างเฉลี่ยเท่ากับ 5.9 จัดว่าดินเป็นกรดปานกลาง ปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินมีระดับต่ำมากเฉลี่ยเท่ากับ 0.6 เปอร์เซ็นต์ ค่าการนำไฟฟ้าเฉลี่ยเท่ากับ 4.2 เดซิซีเมนส์ต่อเมตร จัดว่าเป็นดินเค็มน้อย ฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ในดินจัดอยู่ในปริมาณต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.3 และ 34.5 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม สำหรับแปลงที่ระดับความเค็มปานกลาง พบว่า แปลงจังหวัดนครราชสีมามีค่าความเป็นกรดเป็นด่างเฉลี่ยเท่ากับ 6.0 จัดว่าดินเป็นกรดปานกลาง ปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินมีระดับค่อนข้างต่ำเฉลี่ยเท่ากับ 1.0 เปอร์เซ็นต์ ค่าการนำไฟฟ้าเฉลี่ยเท่ากับ 9.4 เดซิซีเมนส์ต่อเมตร จัดว่าเป็นดินเค็มมาก ฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมเป็นประโยชน์ในดินจัดอยู่ในปริมาณต่ำมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.0 และ 20.7 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และแปลงจังหวัดขอนแก่น พบว่า ค่าความเป็นกรดเป็นด่างเฉลี่ยเท่ากับ 6.8 จัดว่าดินเป็นกลาง ปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินมีระดับต่ำมากเฉลี่ยเท่ากับ 0.6 เปอร์เซ็นต์ ค่าการนำไฟฟ้าเฉลี่ยเท่ากับ 13.9 เดซิซีเมนส์ต่อเมตร จัดว่าเป็นดินเค็มมาก ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในดินจัดอยู่ในปริมาณสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 35.6 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์เฉลี่ยเท่ากับ 10.9 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม จัดอยู่ในระดับต่ำ



โครงการวิจัยศึกษาศักยภาพพื้นที่และองค์ความรู้พืชอินทรีย์ผ่านระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee Systems; PGS) เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง

ภรภัทร นพมาลัย สุวรรณภา บุญจงรักษ์ ลักษมี เมตต์ปรานี พิกุล เกตุชาญวิทย์ ลำไพพร คำลือเกรียงไกร แสงไข่ จุฑารัตน์ มบุญโย กันต์ รวมสุขนิรันดร์ และสิริกานต์ แซ่แต้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสมบัติของดินทางเคมี กายภาพ ปริมาณจุลินทรีย์ และสารเคมีตกค้างในพืช ศึกษาเศรษฐกิจสังคมการรวมกลุ่ม แนวคิดการดำเนินงานของกลุ่มที่ผ่านการรับรองระบบ PGS ชั้นที่ 3 จากการสุ่มเก็บตัวอย่างดินและพืช

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2566 - กันยายน 2568

สถานที่ดำเนินการ จังหวัดนครปฐม จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดสุรินทร์

ผลการดำเนินงาน ดำเนินการเก็บตัวอย่างดินและพืชในพื้นที่ของเกษตรกรของจังหวัดนครปฐมจำนวน 4 กลุ่ม จังหวัดนครสวรรค์ 2 กลุ่ม และจังหวัดสุรินทร์ 1 กลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่ม	ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง	ค่าการนำไฟฟ้า (เดซิซีเมนส์ต่อเมตร)	อินทรีย์วัตถุในดิน (เปอร์เซ็นต์)	ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม)	ปริมาณโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม)	ความหนาแน่นรวมของดิน (กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร)	ปริมาณโลหะหนักในพืช
กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านบางช้าง อ.สามพราน จ.นครปฐม	7.2 (เป็นกลาง)	0.5 (ไม่เค็ม)	2.8 (ค่อนข้างสูง)	208.5 (สูงมาก)	348.7 (สูงมาก)	1.2 (ค่อนข้างต่ำ)	ไม่เกินค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้
กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านคลองโยง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม	7.1 (เป็นกลาง)	0.4 (ไม่เค็ม)	2.0 (ปานกลาง)	385.8 (สูงมาก)	354.8 (สูงมาก)	1.3 (ค่อนข้างต่ำ)	ไม่เกินค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้
กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์วิสาหกิจชุมชนเกษตรเมืองนครปฐม อ.เมือง และอ.กำแพงแสน จ.นครปฐม	7.3 (เป็นกลาง)	0.5 (ไม่เค็ม)	3.6 (สูง)	423.3 (สูงมาก)	304.2 (สูงมาก)	1.2 (ค่อนข้างต่ำ)	ไม่เกินค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้
กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านสวนสหมิตร อ.เมือง และอ.กำแพงแสน จ.นครปฐม	6.9 (เป็นกลาง)	0.4 (ไม่เค็ม)	2.8 (ค่อนข้างสูง)	495.5 (สูงมาก)	204.8 (สูงมาก)	1.4 (ค่อนข้างต่ำ)	ไม่เกินค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้
กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์รักถิ่นเกษตรอินทรีย์ อ.ขุนตาบง จ.นครสวรรค์	6.4 (เป็นกรดจัดเล็กน้อย)	0.1 (ไม่เค็ม)	1.3 (ค่อนข้างต่ำ)	34.5 (สูง)	99.0 (สูง)	1.4 (ค่อนข้างต่ำ)	ไม่เกินค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้
กลุ่มรักถิ่นเกษตรอินทรีย์ อ.ขุนตาบง จ.นครสวรรค์	6.8 (เป็นกลาง)	0.1 (ไม่เค็ม)	1.7 (ปานกลาง)	37.5 (สูง)	89.5 (ปานกลาง)	1.5 (ปานกลาง)	ไม่เกินค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้
กลุ่มสหกรณ์บ้านทัพไทย อ.ทมนอ จ.สุรินทร์	5.5 (เป็นกรดจัด)	0.1 (ไม่เค็ม)	1.2 (ค่อนข้างต่ำ)	19.5 (ค่อนข้างสูง)	66.7 (ปานกลาง)	1.5 (ปานกลาง)	ไม่เกินค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงปริมาณคาร์บอนในดิน จากการไถกลบมวลชีวภาพในพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

สมจินต์ วานิชเสถียร พงศ์ธร เพียรพิทักษ์ วิชิตา อินทศรี และณรงค์เดช ฮองกุล

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาปริมาณคาร์บอนในมวลชีวภาพข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- 2) เพื่อศึกษา และประเมินการเปลี่ยนแปลงปริมาณคาร์บอนในดินที่ไถกลบมวลชีวภาพข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2566 - กันยายน 2568

สถานที่ดำเนินการ พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 17 จังหวัดภาคเหนือ โดยคัดเลือกแปลงเกษตรกร รายละเอียดดังนี้

ปีที่ 1 ดำเนินงาน 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง และลำพูน

ปีที่ 2 ดำเนินงาน 9 จังหวัด ได้แก่ ตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ และอุทัยธานี

ผลการดำเนินงาน ในปีที่ 1 ได้ดำเนินการสอบถามข้อมูลการจัดการดินและพืชของเกษตรกรเจ้าของแปลง ได้แก่ พันธุ์ ระยะปลูก จำนวนต้นต่อไร่ การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช และปริมาณผลผลิตต่อไร่ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าวิเคราะห์ดินและน้ำหมักชีวภาพ เปรียบเทียบกับแปลงเกษตรกร ผลการเก็บตัวอย่างดินในพื้นที่ก่อนการทดลอง พบว่า ปริมาณมวลชีวภาพ และปริมาณคาร์บอนในพืช พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างพืชส่วนเหนือดิน (มวลชีวภาพ) เพื่อส่งตัวอย่างพืช วิเคราะห์ปริมาณคาร์บอน (C) ไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส (P) และโพแทสเซียม (K) ในห้องปฏิบัติการ และดำเนินการ เก็บตัวอย่างดินพื้นที่เดิม ก่อนไถกลบมวลชีวภาพ เดือนที่ 1, 2, 4 และ 8 หลังไถกลบมวลชีวภาพ (ตัดแปลงจากปัทมา และคณะ 2562) ที่ระดับความลึก 0 - 15 เซนติเมตร เพื่อส่งตัวอย่างดินวิเคราะห์ปริมาณคาร์บอน (C) ไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส (P) โพแทสเซียม (K) และอินทรีย์วัตถุ (OM) ในห้องปฏิบัติการ



การพัฒนาศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดสู่การพัฒนา การเกษตรอย่างยั่งยืน

วรรษยา สุธรรมชัย อภันตริ พุกขพงศ์ และ พรพนา โพธิ์นาม

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาศักยภาพของพืชปรับปรุงบำรุงดินต่อความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกับพืชเศรษฐกิจ

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2567 - กันยายน 2569

สถานที่ดำเนินการ ศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ผลการดำเนินงาน ได้ดำเนินการประชุมชี้แจง และวางแผนการดำเนินงานตามแผนงานวิจัยที่กำหนดไว้กับคณะผู้ร่วมงานวิจัย ทำการค้นคว้าเอกสารวิชาการ และตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนสารเคมีทางการเกษตรที่ใช้สำหรับทำการวิจัย โดยได้ดำเนินการ 3 กิจกรรมย่อย ดังนี้

กิจกรรมย่อยที่ 1 การพัฒนาระบบการตัดสินใจผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดคุณภาพ ได้ดำเนินการสร้างฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นที่ปลูกปอเทือง ถั่วพรีา ชุดดิน ข้อมูลสภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันที่ฝนตก อุณหภูมิต่ำสุด และสูงสุด ปริมาณรังสี พื้นที่ประสบอุทกภัย ขอบเขตการปกครอง ถนน ระบบชลประทาน พัฒนาเป็นฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ชุดดิน จัดเก็บเป็นตารางสัมพันธ์ ซึ่งสามารถอธิบายสมบัติของโปรไฟล์ดิน สมบัติทางเคมี ฟิสิกส์ ที่แบบจำลองการผลิตพืชปุ๋ยสดจะนำไปใช้ในการวางแผน การประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ และสร้างเป็นแบบจำลองการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด นอกจากนี้ได้ดำเนินการขยายปริมาณเมล็ดพันธุ์ปอเทืองคุณภาพดีเพื่อนำไปใช้ปลูกในแปลงทดสอบแบบจำลองการผลิตพืชปุ๋ยสดในพื้นที่เพื่อให้มีความแม่นยำในระดับที่กำหนดต่อไป

กิจกรรมย่อยที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และเกษตรกร ได้ดำเนินการประชุมหารือกับคณะผู้ร่วมวิจัย เพื่อทำการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย และกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ปอเทือง ถั่วพรีา และโสนอัฟริกัน โดยใช้เครื่องมือ SWOT Analysis ในการวิเคราะห์สภาพพื้นที่ สภาพการผลิต จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลให้การผลิตเมล็ดพันธุ์ไม่มีประสิทธิภาพ

กิจกรรมย่อยที่ 3 การสร้างต้นแบบกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดมืออาชีพ ได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ critical point ของห่วงโซ่กระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ซึ่งกิจกรรมนี้ ประกอบด้วย 2 กรณีศึกษา คือ การผลิตเมล็ดพันธุ์ปอเทือง และการผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วพรีาที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งใช้การวิเคราะห์ข้อมูลประวัติการดำเนินงาน ความเหมาะสมของพื้นที่ เกษตรกร และเจ้าหน้าที่ ด้วยกระบวนการกลุ่ม และได้ทำการถอดบทเรียนความสำเร็จวิธีการปฏิบัติการผลิตเมล็ดพันธุ์ปอเทือง และถั่วพรีาของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดในจังหวัดสุรินทร์



แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมต่อการลดการชะล้างพังทลายของดิน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำประแส จากรุรณ์ โต๊ะแสง อัศวิน เนตรนอมศักดิ์ ณอมขวัญ กิพวงศ์ และจารุวรรณ เอียงมะณี

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อการสูญเสียดินและสมบัติอุทกวิทยาของดิน
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ
- 3) เพื่อศึกษาการใช้แบบจำลองพลวัตดินและน้ำในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำให้ยั่งยืน

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2567 - กันยายน 2571

สถานที่ดำเนินการ ลุ่มน้ำประแส เนื้อที่ 2,137.75 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมจังหวัดระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา และจันทบุรี

ผลการดำเนินงาน ได้เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลภูมิศาสตร์ที่จำเป็นต่อการใช้แบบจำลองพลวัตดินและน้ำ (Soil and Water Assessment Tool: SWAT Model) ได้แก่ ข้อมูลเส้นชั้นความสูง แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนที่ชุดดิน ค่าวิเคราะห์ดินและน้ำหมักชีวภาพ เปรียบเทียบกับแปลงเกษตร ผลการเก็บตัวอย่างดินในพื้นที่ก่อนการทดลอง พบว่าข้อมูลภูมิอากาศและข้อมูลอุทกวิทยา พร้อมทั้งสำรวจพื้นที่วิจัยและกำหนดขอบเขตลุ่มน้ำประแส รวมทั้งจุดเก็บตัวอย่างดิน และสถานีตรวจวัดต่างๆ คณะผู้วิจัยได้เก็บตัวอย่างดินจากพื้นที่การใช้ประโยชน์หลากหลายประเภท และวิเคราะห์สมบัติทางกายภาพและเคมีของดินในห้องปฏิบัติการ ขณะนี้ได้จัดเตรียมข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบ SWAT Input file และอยู่ระหว่างการประมวลผลด้วยแบบจำลอง เพื่อประเมินการชะล้างพังทลายของดินและจำลองสถานการณ์แนวทางการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำประแส



การประเมินประสิทธิภาพระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำแควน้อยตอนบน

จารุวรรณ เอียงมะณี พงศ์ธร เพ็ชรพิทักษ์ ณอมขวัญ กิพงษ์ และจารุกรณ์ โต๊ะแสง

วัตถุประสงค์

- 1) ศึกษาปริมาณการสูญเสียดินและธาตุอาหารจากการชะล้างพังทลายของดินในระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 2) ศึกษาผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจจากการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 3) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2567 - กันยายน 2570

สถานที่ดำเนินการ ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำแควน้อยตอนบน โครงการบริหารจัดการดินและน้ำเขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำ ณ บ้านทุ่งนางครวญ หมู่ที่ 6 ตำบลชะแล อำเภอกองคา จ.พิจิตร

ผลการดำเนินงาน คัดเลือกพื้นที่ทำการวิจัยและเกษตรกรผู้ร่วมทำการวิจัย และจัดประชุมเกษตรกรผู้ได้รับการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และการบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อชี้แจงการดำเนินโครงการวิจัย การคัดเลือกวิธีการดำเนินการวิจัย ถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ดินและน้ำ มาตรการวิธีกลและมาตรการวิธีพืช และเทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน พร้อมสัมภาษณ์เกษตรกร ในการใช้ประโยชน์ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ การรับบริการด้านต่างๆ จากกรมพัฒนาที่ดิน ทศนคติต่อการใช้มาตรการพืชในพื้นที่ทำการเกษตร ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ได้จัดทำแปลงวิจัยตามดำริการทดลองในพื้นที่ลาดชันที่มีการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ คือ คั่นดินแบบที่ 5 โดยก่อนการทดลองได้เก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเคมีและกายภาพดินก่อนการทดลอง ดำเนินการปลูกวงศ์ถั่วและพืชวงศ์หญ้า เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และปริมาณการสูญเสียดิน นอกจากนี้ยังได้จัดเตรียมข้อมูลที่ใช้ในการประมวลผลในแบบจำลอง MMF เพื่อวิเคราะห์การชะล้างพังทลายของดินควบคู่กันไปด้วย



การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและการเก็บกักน้ำฝน สำหรับวางแผนปลูกพืชในภาคตะวันออกด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ถนนบวญ กิพวงศ์ จารุวรรณ เชียงมะณี จารุภรณ์ โต๊ะแสง และศศิรินทร์ ศรีสมเปี้ยว

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาปริมาณน้ำต้นทุนและสมมูลน้ำภายใต้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในภาคตะวันออก
- 2) เพื่อจัดทำแผนการใช้น้ำและการเพาะปลูกพืชภายใต้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในภาคตะวันออก

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2566 - กันยายน 2569

สถานที่ดำเนินการ แปลงเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และจันทบุรี

ผลการดำเนินงาน ในปีที่สองได้ประสานเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินลงพื้นที่สำรวจคัดเลือกแปลงทดสอบและเกษตรกรเจ้าของแปลงที่ใช้น้ำจากสระน้ำในไร่นาเพื่อปลูกพืชตามวิธีเกษตรกร และคัดเลือกแปลงทดสอบและเกษตรกรเจ้าของแปลงที่ขุดบ่อเก็บกักน้ำฝนใต้ดินเพื่อปลูกพืชภายใต้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่ 3 จังหวัด ๆ ละ 2 แปลง ได้สัมภาษณ์เกษตรกรแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อเก็บข้อมูลการทำการเกษตรเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการจัดการดิน การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เก็บตัวอย่างดินจากแปลงทดสอบเพื่อส่งวิเคราะห์ยังห้องปฏิบัติการ รวบรวมและเก็บข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปริมาณการใช้น้ำ การเจริญเติบโตของพืชหลักและพืชรอง ขณะนี้อยู่ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนามเป็นปีที่สอง



การเพิ่มศักยภาพการผลิตยางพาราปลูกใหม่บนพื้นที่ลาดชันภายใต้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในภาคตะวันออกของประเทศไทย

ถนนอมชลวณ กิพงษ์ จารุวรรณ เอียงมะณี จารุกรณ์ โต๊ะแสง ศศิรินทร์ ศรีสมเขียว

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสมบัติอุทกวิทยาของดินบางประการของระบบการผลิตยางพาราปลูกใหม่บนพื้นที่ลาดชันภายใต้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในภาคตะวันออก
- 2) เพื่อศึกษาการเจริญเติบโต ผลผลิต และผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของระบบการผลิตยางพาราปลูกใหม่บนพื้นที่ลาดชันภายใต้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในภาคตะวันออก
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการเพิ่มศักยภาพการผลิตยางพาราปลูกใหม่บนพื้นที่ลาดชันภายใต้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในภาคตะวันออก
- 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของระบบอนุรักษ์ดินและน้ำต่อศักยภาพการเพิ่มผลผลิตยางพารา

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2567 - กันยายน 2570

สถานที่ดำเนินการ แปลงเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดระยอง

ผลการดำเนินงาน ในปีแรกได้ติดต่อประสานเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทราและเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินระยองเป็นผู้ร่วมวิจัยและร่วมหารือแนวทางการดำเนินงานวิจัย การคัดเลือกแปลงทดสอบและเกษตรกรเป้าหมายที่เป็นตัวแทนการผลิตยางพาราปลูกใหม่ (อายุ 1-3 ปี) ที่ปลูกบนพื้นที่ลาดชันในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดระยอง จังหวัดละ 3 แปลง รวม 6 แปลง ขณะนี้ได้คัดเลือกแปลงทดสอบได้แล้วจำนวน 3 แปลง อยู่ในพื้นที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนแปลงทดสอบในพื้นที่จังหวัดระยองอยู่ระหว่างการสำรวจคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมาย โดยได้ติดต่อประสานเจ้าหน้าที่การยางแห่งประเทศไทย สาขาเมืองระยอง เพื่อขอคำแนะนำการปลูกยางพาราในจังหวัดระยอง รวมถึงการคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมายด้วย



โครงการการประเมินผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จากโครงการเกษตรอินทรีย์ ของกลุ่มเกษตรกรในระบบเกษตรอินทรีย์ แบบเกษตรกรมีส่วนร่วม ในเขตภาคกลางตอนล่าง

คณิสันย์ อธิญาสันต์ ทศนัศร์ รัตนแก้ว ขริกา คันทา ญัฐภาส ศรีเลิศ และรัฐกานต์ ชัยนนท์

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อประเมินผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนทำเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในการทำเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรในระบบ PGS
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการทำเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรในระบบ PGS ให้ประสบความสำเร็จทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2565 - กันยายน 2568

สถานที่ดำเนินการ จังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร ประจวบคีรีขันธ์ และกาญจนบุรี

ผลการดำเนินงาน การวิเคราะห์ข้อมูลผลตอบแทนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการลงทุน (social return on investment: SROI) SROI เป็นการประเมินที่ครอบคลุมมูลค่าทางสังคม ทั้งผลลัพธ์ที่เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน เป็นวิธีการวัดมูลค่าทางเศรษฐกิจของผลประโยชน์ทางสังคมด้วยการนำผลตอบแทนด้านสังคมในเรื่องต่างๆ ซึ่งเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพที่องค์กรได้สร้างขึ้นมาแปลงค่าเป็นตัวเงิน (monetized value) โดยใช้การวัดตัวเงินแบบคิดลด (discounted monetized measurement) ของมูลค่าทางสังคมที่องค์กรได้สร้างขึ้น และคำนวณหาเปรียบเทียบกับมูลค่าทางการเงินของต้นทุนที่ใช้ไปในการดำเนินกิจการขององค์กร เพื่อดูว่ากิจการสร้างผลลัพธ์ทางสังคมคิดเป็นมูลค่าเท่าไรต่อเงิน 1 บาทที่ลงทุนไป เพื่อช่วยในการประเมินว่าการลงทุนนั้นๆ มีความคุ้มค่าหรือไม่



ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2567-2568

กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน

กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน

โครงการหมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ (Zero Waste)

กรมพัฒนาที่ดินร่วมกับหมอดินอาสาขับเคลื่อนโครงการในชุมชนนำร่อง 77 แห่ง ทั่วประเทศ โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร(10 คนขึ้นไป) มีหมอดินอาสาเป็นประธานกลุ่ม และสถานีพัฒนาที่ดินเข้าไปสนับสนุนการคัดแยกขยะอินทรีย์ การนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภาพต่าง ๆ ผ่านการสาธิตในพื้นที่ ปีงบประมาณ 2567 สนับสนุนงบประมาณและปัจจัยการผลิตแก่กลุ่มเกษตรกร 77 กลุ่ม (กลุ่มเดิม 54 กลุ่ม กลุ่มใหม่ 23 กลุ่ม) มีสมาชิก 1,128 คน ครอบคลุมพื้นที่ 13,968.95 ไร่ กลุ่มเกษตรกรต้นแบบได้นำเศษวัสดุในไร่นา ได้แก่ ฟางข้าว รำข้าว แกลบ ใบไม้ กิ่งไม้ กากชานอ้อย เศษผักผลไม้ เศษของเหลือจากพืชไร่ เศษมะพร้าวสับ ปาล์มน้ำมัน กุเรียนอ่อน ขุยมะพร้าว ผักตบชวา และมูลสัตว์ต่าง ๆ รวมทั้งเศษอาหาร เศษผักผลไม้ในครัวเรือน จำนวน 855.20 ตัน ผลิตสารชีวภาพ ในรูปของปุ๋ยหมัก จำนวน 642.17 ตัน น้ำหมักชีวภาพ จำนวน 90,320 ลิตร สารสำหรับทำความสะอาดคอกสัตว์ บำบัดน้ำเสีย ลดกลิ่นเหม็น จำนวน 23,890 ลิตร และสารป้องกันแมลงศัตรูพืช จำนวน 14,300 ลิตร สำหรับการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2568 จะมีการสำรวจหมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบ (Zero Waste) เพื่อขยายต่อยอดหมู่บ้านปลอดขยะอินทรีย์ต้นแบบให้ครอบคลุมทั่วประเทศ



โครงการเกษตรอินทรีย์ PGS ปี 2567-2568

โครงการเกษตรอินทรีย์ PGS ของกรมพัฒนาที่ดิน เป็นหนึ่งในนโยบายหลักของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 - 2570 โดยกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2557 สนับสนุนการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System; PGS) ให้กับกลุ่มของเกษตรกรที่สนใจผลิตเกษตรอินทรีย์ ผ่านการให้ความรู้ตั้งแต่การเตรียมดินจนถึงกระบวนการผลิตตามมาตรฐานอินทรีย์ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการรวมกลุ่มผลิตและขยายช่องทางการตลาด รวมถึงถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ PGS พร้อมทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินให้เป็นพี่เลี้ยงเกษตรกรเพื่อขับเคลื่อนงานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมให้เกิดผลอย่างยั่งยืน โดยกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน ร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต สถานีพัฒนาที่ดิน ดำเนินโครงการ ดังนี้



ผลการดำเนินงาน	กลุ่มขั้นที่ 1	กลุ่มขั้นที่ 2	กลุ่มขั้นที่ 3	ศูนย์ใหม่	พัฒนาต่อยอดศูนย์เดิม
ปี 2567	126 กลุ่ม 1,066 ราย 5,544.4 ไร่	245 กลุ่ม 1,903 ราย 14,403.4 ไร่	84 กลุ่ม 1,062 ราย 8,268.1 ไร่	15 ศูนย์	25 ศูนย์
ปี 2568	119 กลุ่ม 1,211 ราย 2,698.2 ไร่	220 กลุ่ม 1,356 ราย 6,093 ไร่	90 กลุ่ม 300 ราย 3,257 ไร่	12 ศูนย์	50 ศูนย์

โครงการฝึกอบรมด้านการพัฒนาเกษตรอินทรีย์

- โครงการอบรมวิทยากรระดับพื้นที่ ตามหลักสูตร “การพัฒนาเจ้าหน้าที่ พด. เป็นมีสเตอร์เกษตรอินทรีย์” ระหว่างวันที่ 18 - 19 มิถุนายน 2567 ณ จังหวัดศรีสะเกษ อ.เมือง จ.นครนายก มีผู้เข้าร่วมอบรม 230 คน
- โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “การบันทึกข้อมูลในระบบ Kaset one PGS” จัดโดยความร่วมมือระหว่าง กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน (กวจ.) และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ศทส.) โดยจัดอบรม 3 รุ่น ผู้เข้าร่วมอบรม 200 คน
- โครงการอบรมวิทยากรระดับพื้นที่ หลักสูตร “การพัฒนาเจ้าหน้าที่ พด. เป็นมีสเตอร์เกษตรอินทรีย์” ระหว่างวันที่ 22 - 23 สิงหาคม 2568 ณ โรงแรมไมด้า แกรนด์ ทวารวดี อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม มีผู้เข้าร่วมอบรม 178 คน



โครงการเกษตรอินทรีย์ในโรงเรียน ปี 2567 - 2568

กรมพัฒนาที่ดินจัดทำโครงการเกษตรอินทรีย์ในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมโภชนาการที่ดีให้แก่นักเรียน พร้อมปลูกฝังความรู้เรื่องการเกษตรปลอดสารพิษ โดยนำผลผลิตมาใช้ประกอบอาหารกลางวัน ลดปัญหาขาดแคลนอาหารในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล โครงการดำเนินงานในพื้นที่ 77 สพด. ส่งเสริมให้นักเรียนและครูมีความรู้ด้านเทคโนโลยีชีวภาพ และการผลิตที่ปลอดภัยตามแนวทางของกรมฯ ส่งผลให้โรงเรียนสามารถผลิตอาหารกลางวันที่สะอาด ปลอดภัย และนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตอย่างเหมาะสมตามหลักวิชาการ นอกจากนี้ ยังสร้างเครือข่ายครู และนักเรียนที่เข้มแข็ง สนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินสู่ชุมชน และได้ปลูกฝังจิตสำนึกด้านการเกษตรที่ถูกต้อง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคต



ผลการดำเนินงาน	โรงเรียนใหม่ (แห่ง)	โรงเรียนต่อยอด (แห่ง)	ผลการดำเนินงาน	โรงเรียนใหม่ (แห่ง)	โรงเรียนต่อยอด (แห่ง)
ปี 2567	100	600	ปี 2567	100	600
ปี 2568	94	468	ปี 2568	94	468



โครงการพัฒนาต่อยอดกลุ่มส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ ลดใช้สารเคมีเข้าสู่การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) กรมพัฒนาที่ดิน ปี 2567 - 2568

กรมพัฒนาที่ดินเล็งเห็นปัญหาเกษตรกรพึ่งพาสารเคมีจำนวนมาก จึงดำเนินโครงการพัฒนาต่อยอดกลุ่มเกษตรกร ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ เข้าสู่มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) โดยกองวิจัยและพัฒนา การจัดการที่ดินดำเนินงานในพื้นที่ 77 สพด. มุ่งให้ความรู้แก่เกษตรกรใน การใช้สารอินทรีย์และเทคโนโลยีชีวภาพของกรมฯ ลดการใช้สารเคมี ส่งผลให้เกษตรกรมีความพร้อมเข้าสู่ระบบ GAP อย่างเหมาะสม

พื้นที่การเกษตรได้รับการปรับปรุงคุณภาพ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต อย่างเป็นรูปธรรม โครงการนี้ยังช่วยสร้างเครือข่ายเกษตรกรที่เข้มแข็ง ด้านการลดสารเคมี และส่งเสริมการฟื้นฟูปุ่ทรัพยากรดิน เพื่อการเกษตร อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน



ผลการดำเนินงาน	เกษตรกร (กลุ่ม)	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
ปี 2567	6,000	60,121	60,000
ปี 2568	5,960	59,600	59,600



โครงการอบรมหมอดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดินจัดตั้งโครงการหมอดินอาสาขึ้นในปี พ.ศ. 2538 เพื่อให้เกษตรกรที่สนใจด้านการพัฒนาที่ดินเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของกรมฯ ในระดับพื้นที่ เปรียบเสมือน “ครูและเพื่อน” ของเกษตรกรในชุมชน ปัจจุบันมีหมอดินอาสาทั่วประเทศมากกว่า 77,000 คน กรมฯ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและเสริมศักยภาพหมอดินอาสาอย่างต่อเนื่อง ผ่านการอบรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน เพื่อให้สามารถให้คำแนะนำเกษตรกรและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก พร้อมทั้งสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายหมอดินอาสาให้เกิดความเข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน ร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12 และสถานีพัฒนาที่ดินทั่วประเทศ ได้จัดอบรมหมอดินอาสาในหลักสูตรต่าง ๆ ดังนี้



ปีงบประมาณ	หลักสูตร			
	ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในงานวันดินโลก (World Soil Day) 5 ธ.ค.	วันหมอดินอาสา 10 ก.พ.	ฝึกการปฏิบัติและเรียนรู้ ณ ศูนย์ฝึกหมอดินอาสา (ครูหมอดิน)	การพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสาด้านการพัฒนาที่ดินตามบริบทของท้องถิ่น
2567	1,200 ราย	11,550 ราย	2,500 ราย	46,200 ราย
2568	1,000 ราย	*	7,200 ราย	44,575 ราย

หมายเหตุ: ตามมติคณะกรรมการบริหารหลักสูตรการอบรมหมอดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน เห็นชอบให้วันหมอดินอาสา 10 ก.พ. แยกจากกิจกรรมอบรม เป็นโครงการวันหมอดินอาสา

ปี 2567



ปี 2568



วันหมอดินอาสา ประจำปี พ.ศ. 2567-2568

วันหมอดินอาสา

กรมพัฒนาที่ดินกำหนดให้วันที่ 10 กุมภาพันธ์ของทุกปีเป็น "วันหมอดินอาสา" เริ่มจัดครั้งแรกในปี 2565 เพื่อเชิดชูเกียรติหมอดินอาสาผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรดินของประเทศมายาวนานกว่า 20 ปี เป็นวันรวมพลังของหมอดินอาสาและเจ้าหน้าที่กรมฯ เพื่อแสดงความมุ่งมั่นร่วมกันในการดูแลดินไทยให้เป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัย



- ▶▶ ปี 2567 มี Theme งานในปีนี้เป็น “หมอดินสมารถ ตลาดน้ำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” สถานที่จัดงาน ณ ห้องประชุม 2801 ชั้น 8 อาคาร 2 กรมพัฒนาที่ดิน (เป็นศูนย์กลางพิธีเปิดงานในการถ่ายทอดสดไปพร้อมกันทั่วประเทศ) โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอนุชา นาคาศัย) เป็นประธานในพิธีเปิดการจัดงานวันหมอดินอาสา มีหมอดินอาสา เกษตรกร เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป เข้าร่วมงานทั่วประเทศ จำนวน 11,550 ราย
- ▶▶ ปี 2568 Theme งานในปีนี้เป็น “หมอดินอาสา พัฒนาดินดี ตามวิถีเกษตรพอเพียง” จัดขึ้น ณ ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอัครา พรหมเผ่า) เป็นประธานในพิธีเปิดงาน มีหมอดินอาสา เกษตรกร เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป เข้าร่วมงานทั่วประเทศ จำนวน 9,285 ราย
- ▶▶ กิจกรรมภายในงานวันหมอดินอาสา อาทิ การกล่าวคณาจารย์ชาวหมอดินอาสาพร้อมกันทั่วประเทศ และมีการมอบรางวัลให้แก่หมอดินอาสา การจัดนิทรรศการนวัตกรรมและเทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดินที่สนับสนุนความรู้ให้กับหมอดินอาสาและเกษตรกรไทย อีกทั้งมีการจัดแสดงผลิตภัณฑ์ของหมอดินอาสา และกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่และหมอดินอาสา



การเยี่ยมชมและศึกษาดูงานภายในศูนย์วิจัย การอนุรักษ์ดินและน้ำ ในปีงบประมาณ 2567



การศึกษาดูงานประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานจากต่างประเทศ และประชาชนทั่วไป โดยรูปแบบในการศึกษาดูงานมีทั้งภาคบรรยาย อาทิ ในเรื่องความรู้เรื่องดินเบื้องต้น ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พด. กับการพัฒนา การเกษตรอย่างยั่งยืน พืชปรับปรุงบำรุงดิน หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และภาคปฏิบัติสำหรับนักเรียน นักศึกษา อาทิ การตรวจวิเคราะห์ดินด้วยตนเอง (LDD Test Kit) เป็นการเก็บตัวอย่างดิน เพื่อนำมาวิเคราะห์การทำน้ำหมักชีวภาพ และการทำปุ๋ยหมักจากสารเร่งซูเปอร์ พด. ของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเองได้



สำหรับการเยี่ยมชมในพื้นที่แปลงสาธิตสามารถนั่งรถราง เพื่อเยี่ยมชมพื้นที่และแปลงสาธิตต่าง ๆ ภายในศูนย์ อาทิ แปลงสาธิตการปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืช แปลงสาธิต การทำเกษตรแบบผสมผสาน แปลงสาธิตการปลูกไม้ผล แปลงสาธิตการขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์กล้าหญ้าแฝก แปลงสาธิตการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ แปลงสาธิตการปลูกพืช ปรับปรุงบำรุงดิน แปลงสาธิตการปลูกพืชไร่หมุนเวียน ห้องเรียน สุขภาพดี และพื้นที่ต้นแบบตัวอย่างด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีการต่างๆ เป็นต้น





ทอจ. กับ ผลงาน โดดเด่น



โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิ GI แบบยั่งยืนในพื้นที่ดินเค็มทุ่งกุลาร้องไห้



พื้นที่ “ทุ่งกุลาร้องไห้” ถือเป็นแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิ ที่มีชื่อเสียงของไทย โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ GI ที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากแหล่งผลิตเดิม แต่ในช่วงหลังการปลูกข้าวในพื้นที่ดินเค็มได้สร้างความท้าทายใหม่ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ส่งผลต่อผลผลิตและคุณภาพข้าวหอมมะลิ ทั้งนี้ กรมพัฒนาที่ดิน (พด.) มุ่งมั่นส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิ GI แบบยั่งยืนในพื้นที่ดินเค็มทุ่งกุลาร้องไห้ ด้วยการพัฒนาพื้นที่อย่างครบวงจร ตั้งแต่พ.ศ. 2514 เป็นต้นมา

โดยเริ่มจากการสำรวจดินและวางแผนใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร พร้อมปรับปรุงพื้นที่นาเพื่อลดปัญหาน้ำท่วมและน้ำแล้ง ผ่านการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการแพร่กระจายของดินเค็ม และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกร่องน้ำ และเส้นทางคมนาคมในระดับไร่นา ความร่วมมือเหล่านี้ช่วยให้เกษตรกรในพื้นที่ที่มีน้ำใช้ตลอดปี สามารถปรับเปลี่ยนจากเกษตรเพื่อยังชีพเป็นเกษตรเพื่อการค้า ทำให้ทำนาได้ปีละ 1 - 2 ครั้ง พร้อมทำเกษตรแบบผสมผสาน ส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนดีขึ้นอย่างชัดเจน รวมถึงผลผลิตข้าวหอมมะลิ GI มีคุณภาพและปริมาณสูงขึ้นกว่าก่อนหน้านี้อย่างมาก อย่างไรก็ดี เกษตรกรยังมีความต้องการให้หน่วยงานรัฐ สนับสนุนการปรับปรุงและบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและยกระดับการผลิตสู่ “มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Organic)” ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพมากขึ้นในปัจจุบัน ในปีงบประมาณ 2568 กรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนิน “โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิ GI แบบยั่งยืนในพื้นที่ดินเค็มทุ่งกุลาร้องไห้” โดยเน้นพื้นที่เป้าหมายใน ต.คูเมือง และ ต.สงยาง อ.มหาชนะชัย จ.ยโสธร รวมถึง ต.น้ำอ้อม อ.ค้อวัง จ.ยโสธร และ อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด เกษตรกรจำนวน 230 ราย บนพื้นที่กว่า 2,300 ไร่ โดยมีกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ การวิเคราะห์สถานการณ์กลุ่มเกษตรกร การปรับปรุงบำรุงดิน ให้เหมาะสมกับการปลูกข้าวหอมมะลิพันธุ์ 105 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม รวมทั้งการจัดฝึกอบรมความรู้ด้านมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) โดยความร่วมมือระหว่างกรมพัฒนาที่ดิน และมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย



เป้าหมายสำคัญคือ การเพิ่มคุณภาพข้าวหอมมะลิ GI ให้ผ่านมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee Systems ; PGS) สามารถจำหน่ายได้ในราคาสูง และขยายตลาดทั้งในห้างสรรพสินค้าและตลาดต่างประเทศ สร้างรายได้มั่นคงให้กับเกษตรกร และส่งเสริมความยั่งยืนทางการเกษตรในพื้นที่ดินเค็มทุ่งกุลาร้องไห้ อย่างแท้จริง

เกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาการพัฒนาที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ประจำปี พ.ศ. 2567 - 2568

กรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาการพัฒนาที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติแก่เกษตรกรที่มีผลงานดีเด่นในการบริหารจัดการดินและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน มีแนวทางการทำเกษตรกรรมที่เป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรรายอื่น ตลอดจนเป็นผู้นำในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินสู่ชุมชน โดยผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะได้รับพระราชทานโล่รางวัลในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ซึ่งเป็นพิธีสำคัญระดับชาติที่สะท้อนความผูกพันระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับเกษตรกรไทย

ประจำปี 2567

กรมพัฒนาที่ดินได้เสนอชื่อ นายสนธิ์ก ดำบรรณ เกษตรกรจากจังหวัดอุบลราชธานี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4 เข้ารับพระราชทานโล่รางวัลเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาการพัฒนาที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และรางวัลชนะเลิศหมอดินอาสาดีเด่นกรมพัฒนาที่ดิน

นายสนธิ์กมีผลงานโดดเด่นในการทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นตัวอย่างของเกษตรกรที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และยังมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้แก่เกษตรกรในชุมชนใกล้เคียง



รางวัลที่ 2 นายดิน หะยิมะแซ หมอดินอาสาประจำตำบล สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 ได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ รองชนะเลิศอันดับ 1 หมอดินอาสาดีเด่น

รางวัลที่ 3 นายสนธิ์ก ชาวป่า หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 ได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ รองชนะเลิศอันดับ 2 หมอดินอาสาดีเด่น



นายคมสัน โคตรสีทา หมอดินอาสาประจำตำบล
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน



นายเดนภา นันลา หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน

นายนิคม ชูเมือง หมอดินอาสาประจำตำบล
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน



นางดวงดาว กุริโอโส ไนอาเร็ดดี หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน

นายสตีัย พรหมรักษา หมอดินอาสาประจำอำเภอ
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน



นายศักดิ์สิทธิ์ แก่นศักดิ์ หมอดินอาสาประจำอำเภอ
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน



นายสุนทร ทองคำ หมอดินอาสาประจำตำบล
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 2 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน

นายคำหล้า คำคำ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน



นายคนอง ปะกิ หมอดินอาสาประจำตำบล
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน

ประจำปี 2568

ในปีนี้ กรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการคัดเลือก นางราตรี บัวพนัส หมอดินอาสาประจำตำบลจันเสน อำเภองาว จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 เป็นผู้ได้รับพระราชทานโล่รางวัลเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาการพัฒนาที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และรางวัลชนะเลิศหมอดินอาสาดีเด่นกรมพัฒนาที่ดิน

นางราตรีมีผลงานโดดเด่นด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การทำเกษตรอินทรีย์อย่างยั่งยืน และการเป็นผู้นำด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ การพัฒนาที่ดินสู่สมาชิกในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เป็นแรงบันดาลใจให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ในการทำเกษตรอย่างรู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ



รางวัลที่ 2 นายประกิจ จิตรใจภักดิ์ หมอดินอาสาประจำตำบล สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 ได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ รองชนะเลิศอันดับ 1 หมอดินอาสาดีเด่น



รางวัลที่ 3 นายสมชาย แะตัน หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10 ได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ รองชนะเลิศอันดับ 2 หมอดินอาสาดีเด่น



นายเข้มทอง ศรสฐ หมอดินอาสาประจำตำบล สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น กรมพัฒนาที่ดิน



นายสุทธิพงษ์ พลสยาม หมอดินอาสาประจำตำบล
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน



นายบุญล ปราศัย หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน

นายพิชญ์พงษ์ วิลาวรรณ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน



นางฉัตรชนก ชูแดง หมอดินอาสาประจำตำบล
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 2 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน

นายมนทา คงกะพันธ์ หมอดินอาสาประจำตำบล
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน



นายเนตร ทองคำ หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน

นายเสริม คำแปง หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน



นายนาวิ ไชยมี หมอดินอาสาประจำตำบล
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3 ได้รับรางวัลหมอดินอาสาดีเด่น
กรมพัฒนาที่ดิน

งานวันดินโลก ปี 2567 (World Soil Day 2024)

ภายใต้หัวข้อ “Caring for soils : measure, monitor, manage”

ใส่ใจมาตรฐาน ตรวจวัดจัดการ ดินดียั่งยืน ณ ศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา



"วันดินโลก (World Soil Day)" คือ วันที่ 5 ธันวาคม ตามมติขององค์การสหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ (International Union of Soil Science : IUSS) ได้ตระหนักถึงพระอัจฉริยภาพและพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในด้านการพัฒนาทรัพยากรดิน จึงได้เสนอให้วันที่ 5 ธันวาคม ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพ เป็นวันดินโลก เพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรดิน และเชิดชูพระอัจฉริยภาพด้านการอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรดินขององค์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ซึ่งพระองค์ทรงมีพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและอนุรักษ์ดินอย่างมากมาย เป็นวันสำคัญที่นักปฐพีวิทยาของไทยทุกคนภาคภูมิใจ การเกิดขึ้นของ "วันดินโลก (World Soil Day)" มีความเกี่ยวข้องกับกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สมาคมดินและปุ๋ยแห่งประเทศไทย สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ (International Union of Soil Science : IUSS) องค์การอาหารและเกษตร แห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture: FAO) และ องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) จึงควร บันทึกจุดเริ่มต้นและความเป็นมาของ "วันดินโลก" เพื่อให้คนรุ่นหลังได้รับทราบอย่างถูกต้อง งานดินโลกประจำปี 2567 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมพัฒนาที่ดิน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดขึ้นต่อเนื่องเป็นปีที่ 11 ภายใต้หัวข้อ “ใส่ใจมาตรฐาน ตรวจวัดจัดการ ดินดียั่งยืน” (Caring for soils: measure, monitor, manage) ระหว่างวันที่ 5 - 11 ธันวาคม 2567 ณ ศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา





สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน ทรงเปิดงานเฉลิมฉลองวันดินโลก ประจำปี 2567 (The Global Celebration of World Soil Day 2024) โดยมี นายอัครา พรหมเผ่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นายประยูร อินสกุล ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ดร.ทวีศักดิ์ ธนเดโชพล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน พร้อมผู้บริหารระดับสูงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และส่วนราชการจังหวัดนครราชสีมา ฝ้าฯ รับเสด็จ โดยภายในงานประกอบไปด้วย นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ “ภูมิภักดิ์ รักภีดิน” แสดงพระอัจฉริยภาพด้านการพัฒนาที่ดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำในประเทศไทย เทคนิคการจัดการดินด้วยการตรวจวิเคราะห์ดิน นิทรรศการความเป็นมาวันดินโลก นิทรรศการภาพถ่าย



นิทรรศการมีชีวิตภายในงาน ประกอบด้วย นิทรรศการการบริหารจัดการน้ำเพื่อพัฒนาการเกษตร ธนาคารอาหารชุมชน แปลงพืชปุ๋ยสด การปรับปรุงบำรุงดินและเพาะขยายพันธุ์พืชอาหาร พืชสมุนไพร การเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน การเพิ่มผลผลิตข้าวโพดโดยใช้ผลิตภัณฑ์ชีวภาพไมคอร์ไรซ่า พด.13 การจัดการดินแบบผืนนี้ มีกินไม่อด ศูนย์ชีวภาพชุมชน: ดินดี ดินมีชีวิต การจัดการดินด้วยเทคโนโลยีชีวภาพ การสาธิต ปรง หมัก ห่ม บ่มดินด้วยสูตรต่าง ๆ มันรักโลก แปลงต้นแบบการจัดการดินเพื่อปลูกมันสำปะหลัง หล้ากาแฟมหัศจรรย์ สร้างดิน สร้างชีวิต นิทรรศการแปลงรวมพันธุ์และขยายพันธุ์หญ้าแฝก พันธุ์ถั่วนาข้าว พัฒนาดินไทย แปลงรวมพันธุ์พืชตระกูลถั่วในการปรับปรุงดิน /โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและถอดรหัสโลกจุลินทรีย์ใต้ดิน

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมประกวดแข่งขัน กิจกรรมเดิน-วิ่งวันดินโลก ร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์





จัดกิจกรรม “เสวนาหมอดินอาสา ใส่ใจมาตรฐาน ใส่ใจมาตรฐาน ตรวจวัดจัดการ ดินดียั่งยืน” (Caring for soils : measure, monitor, manage) โดยมี ดร.อาทิตย์ สุขเกษม รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ด้านวิชาการ เป็นประธานเปิดเวที โดยมี นายอริวัฒน์ สิกธิภิญญาพัฒน์ ผู้อำนวยการกองเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน พร้อมด้วย นางสาวฉวีวรรณ พัฒนพงษ์ ผู้อำนวยการ

กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย ข้าราชการกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน ข้าราชการกรมฯ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และมีหมอดินอาสาเข้าร่วมรับฟังเสวนา จำนวน 300 ราย พร้อมทั้งประชาชนทั่วไปที่มาร่วมงาน ณ เวทีกลาง ศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งการเสวนาหมอดินอาสาในครั้งนี้ จะเป็นเวทีเพื่อแลกเปลี่ยน และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับประสบการณ์การจัดการดินและน้ำ การตรวจสอบ วิเคราะห์ ติดตาม และประเมินผลอย่างมี มาตรฐานและสม่ำเสมอ ระหว่างนักวิชาการ เกษตรกร หมอดินอาสา และประชาชนทั่วไป นำไปสู่การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้อย่างยั่งยืน



และกิจกรรม “กูรู รู้ดิน” วันดินโลก 2567 ภายใต้หัวข้อ “Caring for soils: measure, monitor, manage : ใส่ใจมาตรฐาน ตรวจวัดจัดการ ดินดียั่งยืน” โดยมีนายสตีระ อุดมศรี ผู้อำนวยการกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน เป็นประธานในการเปิดกิจกรรมและกรรมการผู้ตัดสินการประกวด ร่วมกับ นายอริวัฒน์ สิกธิภิญญาพัฒน์ ผู้อำนวยการกองเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน และ นายจักรพันธ์ เภาสระคู ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการจัดการดินเสื่อมโทรม รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน โดยมีหมอดินอาสาที่มีความรู้ความสามารถ อันโดดเด่นด้านการบริหารจัดการ (manage) ดิน น้ำ และพืช ร่วมกับ ภูมิปัญญาความมั่งคั่งของตนเองที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่อย่างถูกวิธี สามารถตรวจวัด (measure) ติดตาม (monitor) และเห็นผลจากการ ดำเนินงานในพื้นที่เกษตรกรรมของตนเอง เข้าร่วมการประกวด ณ เวทีกลาง ศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา



โครงการพัฒนาพื้นที่ดินดานเพื่อเพิ่มผลผลิตพืชไร่เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ



ปัญหาดินดานเป็นปัญหาที่สำคัญของเกษตรกรที่ปลูกพืชไร่ของประเทศไทย ส่งผลให้เกษตรกรประสบปัญหาผลผลิตตกต่ำ ถึงแม้ว่าเกษตรกรจะมีการจัดการดินและปุ๋ยพันธุ์พืช และแหล่งน้ำ แต่ผลผลิตก็ยังต่ำอยู่ ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากดินเป็นดินดาน โดยที่ดินดานในพืชไร่จะเกิดจากการไถพรวนในระดับความลึกเดียวกันเป็นเวลานาน ทำให้โครงสร้างของดินแตกละเอียด เมื่อฝนตกทำให้อนุภาคของดินเหนียวกระจายไปทั่วทั้งอินทรียวัตถุถูกชะล้างลงมาสะสมกันใต้ชั้นไถพรวน นอกจากนี้ยังมีแรงกดทับจากแทรกเตอร์ในการเตรียมดินจนถึงการเก็บเกี่ยว และรถบรรทุกขนส่งผลผลิตทางการเกษตรไปยังโรงงาน สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดชั้นดินดานใต้ชั้นไถพรวนขึ้นในพื้นที่ และเกิดต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน เกิดการขัดขวางการกระจายตัวของรากพืชและการแทรกซึมของน้ำ ทำให้เกิดน้ำท่วมขังหรือไหลบ่ามากขึ้นในช่วงฝนตกและยังชะล้างเอาหน้าดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ออกไปจากพื้นที่ ขณะเดียวกันก็ทำให้พืชขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากชั้นดินดานจะขวางกั้นไม่ให้ความชื้นจากดินชั้นล่าง

ขึ้นมาถึงบริเวณรากพืชได้ จึงทำให้พืชแคระแกร็นหรือยืนต้นตายได้ ทำให้มีผลผลิตที่ต่ำกว่าศักยภาพของดิน จากข้อมูลสำนักบริการและพัฒนาการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน รายงานว่าประเทศไทยมีพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดชั้นดินดานจำนวน 27,995,738 ไร่ โดยมีพื้นที่อยู่ในภาคเหนือ 6,547,832 ไร่ ภาคกลาง 4,868,239 ไร่ ภาคตะวันออก 3,215,991 ไร่ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 13,363,676 ไร่ ซึ่งจะพบมากในพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อ้อย และข้าวโพด จากปัญหาดังกล่าวกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการโครงการพัฒนาพื้นที่ดินดาน



เพื่อเพิ่มผลผลิตพืชไร่เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ ในปีงบประมาณ 2568 เป็นการสาธิตในแปลงเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นพื้นที่เกิดปัญหาดินดาน 3,500 ไร่ โดยใช้การไถระเบิดดินดานปรับปรุงดินโดยการใส่ยิปซัม ปุ๋ยหมัก และเทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดิน โดยมีเป้าหมายที่จะได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และแก้ปัญหาดินดานให้กับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง อ้อย และข้าวโพด สร้างรายได้มั่นคงให้กับเกษตรกร และส่งเสริมความยั่งยืนทางการเกษตรในพื้นที่ดินดานอย่างแท้จริง



หมอดินอาสาไทย เดินหน้าสู่เวทีโลก



กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน พัฒนาศักยภาพหมอดินอาสาฯ ผ่านการอบรมเชิงลึกที่ครอบคลุมความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการพัฒนาทรัพยากรดินอย่างครบวงจร โดยเน้นทักษะสำคัญ เช่น การอนุรักษ์ดิน และน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การตรวจวิเคราะห์ดิน การใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ (สารเร่ง พด.) รวมถึงด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยกรมพัฒนาที่ดินได้จัดโครงการพัฒนาเครือข่ายหมอดินฯ อย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เช่น การฝึกอบรม การประชุมวิชาการ การศึกษาดูงาน กิจกรรมเหล่านี้เปิดโอกาสให้หมอดินอาสาได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และอัปเดตเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทำให้เครือข่ายหมอดินอาสาไม่เพียงแต่เป็นที่ยอมรับในประเทศไทยเท่านั้น และสมาชิกความร่วมมือทรัพยากรดินโลก (Global Soil Partnership) ภายใต้การกำกับขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ยังเชื่อมั่นในความสำเร็จของโครงการหมอดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดิน ว่าเป็นแนวทางการพัฒนาทรัพยากรดินที่มีประสิทธิภาพสูงสุด จึงได้นำรูปแบบโครงการหมอดินอาสาฯ ของกรมพัฒนาที่ดิน ไปขยายผลสู่หมอดินโลก ภายใต้โครงการหมอดินโลก (Global Soil Doctors Programme) โดยจัดทำเป็นหลักสูตรนานาชาติเผยแพร่ไปยังประเทศที่เป็นสมาชิกของ FAO กว่า 200 ประเทศทั่วโลก สำหรับกรมพัฒนาที่ดินได้ร่วมมือกับกองทุนพิเศษล้านช้าง - แม่โขง ประเทศจีน และสมาชิกความร่วมมือทรัพยากรดินโลกเพื่อขยายผลโครงการหมอดินไปยังประเทศในอนุภูมิภาคแม่โขง - ล้านช้าง เช่น ลาว กัมพูชา และเวียดนาม พร้อมสนับสนุนชุดวิเคราะห์ดิน ที่สามารถใช้งานได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว รวมถึงมีความแม่นยำในการประเมินความอุดมสมบูรณ์ดินในภาคสนามเบื้องต้น



โครงการส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก



ปัญหาหมอกและควันจากการเกิดไฟป่า และการเผาเศษวัสดุทางการเกษตรก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมากทั้งในด้านของคุณภาพสมรรถนะของทรัพยากรดิน ด้านการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้านมลพิษทางอากาศที่ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชน รวมทั้งยังสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน พะเยา แพร่ น่าน ลำพูน ลำปาง และตาก ที่มีการปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด และอ้อย

ซึ่งพืช 3 ชนิดนี้ เสี่ยงต่อการเผาเศษวัสดุจากการจัดการพื้นที่ของเกษตรกร หากเกษตรกรมีการเผาเศษวัสดุดังกล่าว โดยไม่มีการบริหารจัดการที่ดี อาจก่อให้เกิดปัญหาการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และสารก่อมลพิษในอากาศได้ สำหรับสถานการณ์ปัญหาหมอกควัน เกิดขึ้นซ้ำซากทุกปี ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน พะเยา แพร่ น่าน ลำพูน ลำปาง และตาก จะพบปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และอยู่ในระดับที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ พร้อมส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ และสังคมในพื้นที่เป็นอย่างมาก

กรมพัฒนาที่ดิน เป็นหน่วยงานหนึ่งซึ่งส่งเสริมให้เกษตรกร ลด ละ เลิก การเผาเศษวัสดุทางการเกษตร จึงได้มีการจัดทำโครงการส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพื่อลดการเผา และดำเนินการไถกลบเศษวัสดุทางการเกษตร พร้อมทั้งส่งเสริมการทำปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อจัดการเศษวัสดุในพื้นที่เกษตรกรรมตามหลักวิชาการในพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวต่อการเผาเศษพืชหรือมีความเข้มข้นในการเกิดจุด (Hotspot) มากที่สุด ครอบคลุมพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและมลพิษทางอากาศจากการเผาเศษวัสดุทางการเกษตรสู่บรรยากาศ การอนุรักษ์ทรัพยากรดินและน้ำ การส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิถีเกษตรกรรมจากการเผาสู่การไถกลบเศษวัสดุทางการเกษตร เพื่อเตรียมดิน และผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากเศษวัสดุในพื้นที่ท้องถื่น เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี ลดต้นทุนทางการผลิต เพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน อีกทั้งยังสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่สวยงาม และส่งเสริมการท่องเที่ยวในระยะยาว



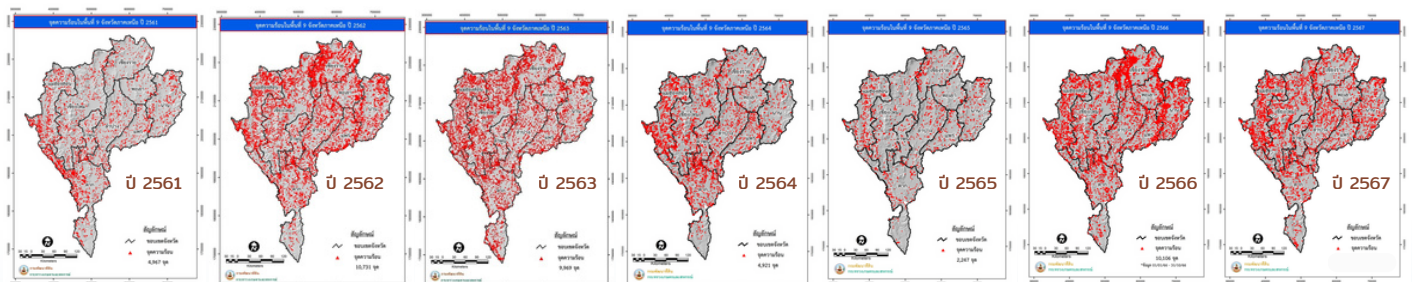


กรมพัฒนาที่ดิน มีผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปี 2567 กิจกรรมไถกลบตอซัง เป้าหมาย 21,621 ไร่ สามารถดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายได้ 21,621 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100 ของ เป้าหมาย กิจกรรมผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์ เป้าหมาย 2,100 ตัน คิดเป็น ร้อยละ 100 ของเป้าหมาย และกิจกรรมตรวจติดตามประเมิน สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายคิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมาย

จากการดำเนินโครงการส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อลดก๊าซเรือนกระจกในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ กรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินการในพื้นที่ไถกลบตอซังเริ่ม ตั้งแต่ปี 2561 - 2567 จำนวน 337,172 ไร่ ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 17,947 ตัน และมีปริมาณเศษวัสดุ 442,527 ตัน กิจกรรมไถกลบตอซังสามารถลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก 586,333 ตัน คาร์บอนไดออกไซด์ ลดสารก่อมลพิษ PM2.5 ได้ 5,271 และเพิ่มธาตุอาหารในดิน จากกิจกรรมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ได้ 225 ตัน



และมาตรการในการเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ และมีการดำเนินโครงการส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดก๊าซเรือนกระจกในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ เริ่มตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นมา ซึ่งการจัดการเศษวัสดุทางการเกษตร เพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ประเมินได้จากการเกิดจุดความร้อนในพื้นที่ สถิติการเกิดจุดความร้อน ตั้งแต่ปี 2561 - 2567 มีแนวโน้มลดลง





การจัด นิทรรศการ



วิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ระบบบริหารและติดตามโครงการปลูกหญ้าแฝก (Vetiver Grass Tracking) โครงการฝึกอบรม “ครูหญ้าแฝก” รุ่นที่ 1/2567

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้งาน ระบบบริหารและติดตามโครงการปลูกหญ้าแฝก (Vetiver Grass Tracking)

ระยะเวลา : ระหว่างวันที่ 14 - 16 พฤษภาคม 2567

สถานที่ : โรงแรมเซ็นทารา ริเวอร์ไซด์ เชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

เป้าหมาย : เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 60 ราย



อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร โครงการค่าย “เยาวชน...รักษ์พงไพร เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2567 ”

วัตถุประสงค์ : เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสสมมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 72 พรรษา (สืบสาน รักษา และต่อยอด)

ระยะเวลา : ระหว่างวันที่ 14 - 16 พฤษภาคม 2567

สถานที่ : สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ กรุงเทพฯ

เป้าหมาย : นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 60 คน



วันข้าวและชาวนาแห่งชาติ ประจำปี 2567

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ด้านการผลิตข้าวที่ปรับตัวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ระยะเวลา : ระหว่างวันที่ 4 - 6 มิถุนายน 2567

สถานที่ : ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี (Hall 5-6)

เป้าหมาย : เกษตรกร นักศึกษา นักเรียน และเกษตรกรทั่วไป



โครงการรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ภายใต้แนวคิด “สืบสาน รักษา ต่อยอด”

วัตถุประสงค์ : เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิม

พระชนมพรรษา 6 รอบ 28 กรกฎาคม 2567 (ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม - ธันวาคม 2567)

ระยะเวลา : เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2567

สถานที่ : บริเวณเกาะกลาง ถนนราชดำเนินนอก (ฝั่งหน้ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์)



โครงการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 28 กรกฎาคม 2567

วัตถุประสงค์ : เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิม

พระชนมพรรษา 6 รอบ 28 กรกฎาคม 2567

ระยะเวลา : วันที่ 10 สิงหาคม 2567

สถานที่ : ศูนย์กลางการจัดงาน ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ร่วมกับ 77 จังหวัดทั่วประเทศ

เป้าหมาย : หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน หมอดินอาสา เกษตรกร ประชาชน และผู้ร่วมงานทั่วประเทศกว่า 13,000 ราย



Sustainability Expo 2024 (SX 2024) ภายใต้แนวคิด “พอเพียง ยั่งยืน เพื่อโลก” (Sufficiency for Sustainability)

วัตถุประสงค์ : เป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรอิสระร่วมกัน จัดนิทรรศการภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการใช้ชีวิต การเกษตร และการรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำรงชีพออย่างยั่งยืน

ระยะเวลา : ระหว่างวันที่ 27 กันยายน - 6 ตุลาคม 2567

สถานที่ : SX Grand Plenary Hall ชั้น G ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร

เป้าหมาย : นักวิชาการ นักศึกษา นักเรียน เกษตรกร และประชาชนทั่วไป



งานวันพระบิดาแห่งฝนหลวง ประจำปี 2567 ภายใต้แนวคิด "สืบสาน รักษา ต่อยอด พระบิดาแห่งฝนหลวง"

วัตถุประสงค์ : เสด็จพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่ทรงเป็นพระบิดาแห่งฝนหลวง และสืบสาน ต่อยอด พัฒนาโครงการพระราชดำริฝนหลวง

ระยะเวลา : ระหว่างวันที่ 13-15 พฤศจิกายน 2567

สถานที่ : ลานอเนกประสงค์ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร



“หญ้าแฝกมหัศจรรย์ สร้างดิน สร้างชีวิต” ในงานวันดินโลก 2567

วัตถุประสงค์ : เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของหญ้าแฝกในรูปแบบต่างๆ สามารถนำไปถ่ายทอด ขยายผลในพื้นที่ตนเองและพื้นที่ข้างเคียงให้เกิดการใช้ประโยชน์ได้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในงานวันดินโลก ภายใต้หัวข้อ “Caring for soils : measure, monitor, manage ใส่ใจมาตรฐาน ตรวจสอบจัดการ ดินดียั่งยืน”

ระยะเวลา : ระหว่างวันที่ 5 - 11 ธันวาคม 2567

สถานที่ : ศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และสถานีพัฒนาที่ดินทุกจังหวัด

เป้าหมาย : เจ้าหน้าที่ หมอดินอาสา เกษตรกร และประชาชนทั่วไป



โครงการ Kick Off "ไถกลบตอซัง สร้างดินยั่งยืน พื้นที่แควล่อม" ปี 2568

วัตถุประสงค์ : เพื่อขับเคลื่อนและป้องกันปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตร ให้บรรลุเป้าหมายการลดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สุทธิให้เป็นศูนย์

ระยะเวลา : วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2568

สถานที่ : บ้านเตาโห หมู่ 6 ตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

เป้าหมาย : เจ้าหน้าที่ภาครัฐ หมอดินอาสา เกษตรกร และประชาชนทั่วไป



นิทรรศการผลงานของกรมในงานวันสถาปนากรมพัฒนาที่ดิน ครบรอบ 62 ปี ภายใต้แนวคิด “ดินนำ น้ำตาม สู่ความยั่งยืนเกษตรไทย”

วัตถุประสงค์ : เพื่อจัดนิทรรศการแสดงผลงาน จำนวน 3 โปสเตอร์ ได้แก่ “เรื่องดินปัญหาเรื่องใหญ่ต้องใส่ใจดูแล” “จากอนุรักษ์ดินน้ำสู่ปลายทางที่ยั่งยืน” และ “ต้นแบบพัฒนาที่ดิน สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อความมั่นคงทางอาหารในชุมชน” ซึ่งทั้ง 3 โปสเตอร์ล้วนมีเนื้อหาที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายหลักอยู่ที่ “การพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืนผ่านการจัดการทรัพยากรดินและน้ำอย่างเป็นองค์รวม เพื่อความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของเกษตรกร”

ระยะเวลา : ระหว่างวันที่ 22 - 23 พฤษภาคม 2568

สถานที่ : กรมพัฒนาที่ดิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

เป้าหมาย : เกษตรกร เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และภาคเอกชน จำนวน 2,484 ราย



อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร โครงการค่าย “เยาวชน...รักษ์พงไพร เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พ.ศ. 2568 ”

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ความรู้เรื่องหญ้าแฝก พืชเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ และการนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร รูปแบบต่าง ๆ กับเยาวชน

ระยะเวลา : ระหว่างวันที่ 29 พฤษภาคม - 12 มิถุนายน 2568

สถานที่ : สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ กรุงเทพฯ

เป้าหมาย : นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 60 คน



วันข้าวและชาวนาแห่งชาติ ประจำปี 2568

วัตถุประสงค์ : เพื่อรำลึกถึงความสำคัญของข้าว และเชิดชูเกียรติชาวนาไทย ถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ทันสมัย ยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ระยะเวลา : ระหว่างวันที่ 5-7 มิถุนายน 2568

สถานที่ : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เป้าหมาย : เกษตรกร นักศึกษา นักเรียน และเกษตรกรทั่วไป



สัปดาห์เครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างบูรณาการประจำปี พ.ศ. 2568 (THAICID-NWIKS) ในหัวข้อหลัก “ประเทศไทยพร้อมที่จะรับมือผลกระทบระยะยาวและรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกแล้วหรือยัง?”

วัตถุประสงค์ : เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนต่อการรับมือของผลกระทบระยะยาว และรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก

ระยะเวลา : ระหว่างวันที่ 7-9 กรกฎาคม 2568

สถานที่ : อาคาร 80 ปี วิทยาลัยการชลประทาน สถาบันพัฒนาการชลประทาน กรมชลประทาน จ.นนทบุรี

เป้าหมาย : เจ้าหน้าที่จากภาครัฐ เอกชน นักศึกษา นักเรียน เกษตรกร และประชาชนทั่วไป



Kick off โครงการปลูกแฝกเพื่อดิน

วัตถุประสงค์ : เพื่อรณรงค์การอนุรักษ์ดินและน้ำ และขับเคลื่อนงาน “วันดินโลก (World Soil Day)” ปี 2568

ระยะเวลา : วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2568

สถานที่ : กรมพัฒนาที่ดิน กรุงเทพมหานคร

เป้าหมาย : เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และภาคเอกชน จำนวน 100 ราย



โครงการสัมมนาวิชาการ โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริและแนวทางป้องกันกรณีเกิดภัยพิบัติดินถล่ม ประจำปี 2568

วัตถุประสงค์ : เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการจากการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้สนใจสามารถนำหญ้าแฝกไปต่อยอดขยายผลทางวิชาการ และนวัตกรรมได้อย่างถูกต้อง

ชัดเจนยิ่งขึ้น

ระยะเวลา : ระหว่างวันที่ 28-30 สิงหาคม พ.ศ. 2568

สถานที่ : โรงแรมอัครวิณ แกรนด์ คอนเวนชั่น วิวาดีรังสิต กรุงเทพมหานคร

เป้าหมาย : ประชาชนทั่วไป 160 คน



หมู่บ้านอนุรักษ์ดินและน้ำ

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อีกทั้งกำหนดมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ ไปพร้อมกับการทำเกษตรกรรมและด้านอื่นๆ ซึ่งเกิดการพัฒนาเป็นพื้นที่ดำเนินการของหมู่บ้าน เกิดเป็นต้นแบบ “หมู่บ้านอนุรักษ์ดินและน้ำ” เป็นตัวอย่างในการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้ท้องถิ่นได้ต่อยอดและพัฒนาต่อไป

ระยะเวลา : วันที่ 11 กันยายน 2568

สถานที่ : ณ บ้านสันหมื่นแก้ว หมู่ 10 ตำบลแม่ปืม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

เป้าหมาย : เกษตรกร เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และภาคเอกชน จำนวน 500 ราย



รางวัล แห่งความภาคภูมิใจ

กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน



กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน

รางวัล ขับเคลื่อนค่านิยม TEAM for Soils กรมพัฒนาที่ดิน (อันดับ 2) ประจำปี 2566



เนื่องในวันสถาปนากรมพัฒนาที่ดิน ครบรอบ 61 ปี เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2567 กวจ. เข้าร่วมกิจกรรม Team for Soils : LDD Team for Soils League โดยได้คะแนนสูงเป็นอันดับ 2 จากผู้เข้าแข่งขันทั้งหมด 113 หน่วยงาน และได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ เนื่องในวันสถาปนากรมพัฒนาที่ดิน ครบรอบ 61 ปี เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2567 โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านปรับปรุงดินเค็ม นายไพรัช พงษ์วิเชียร เป็นตัวแทน กวจ. รับโล่ประกาศเกียรติคุณ

รางวัล องค์การคุณธรรมต้นแบบ



นายพชร อริยะสกุล ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน ได้เข้ารับรางวัลองค์การคุณธรรมต้นแบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในงานวันสถาปนากรมพัฒนาที่ดินครบรอบ 62 ปี

รางวัล ข้าราชการพลเรือนดีเด่น



นางสาวประภา ธารเนตร ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดินเปรี๊ยะ กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน ได้เข้ารับรางวัลข้าราชการพลเรือนดีเด่น ระดับกรม ประจำปี 2568 ในงานวันสถาปนากรมพัฒนาที่ดิน ครบรอบ 62 ปี เพื่อเชิดชูความทุ่มเทและเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงการนำองค์ความรู้ไปแก้ปัญหาคและพัฒนาคุณภาพดินเพื่อการเกษตรอย่างยั่งยืน ถือเป็นแบบอย่างที่ดีของข้าราชการและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เพื่อนร่วมงานในกรมพัฒนาที่ดิน

รางวัล ผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมดีเด่น



นางสาวธนอมขวัญ ทิพวงศ์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อการเกษตร กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ได้รับการยกย่องเชิดชูเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมดีเด่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รางวัล จากการประชุมวิชาการ กรมพัฒนาที่ดิน ปี 2567



นางสาวกรภัทร นพมาลัย นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย ได้รับรางวัลชนะเลิศ ผลงานวิชาการกรมพัฒนาที่ดินดีเด่น ประจำปี 2567 (ภาคบรรยาย) สาขาวิชาการที่ 1 สาขานุรักษ์ดินและน้ำ ชื่อผลงาน การอนุรักษ์ดินและน้ำโดยใช้ระบบพืชปรับปรุงบำรุงดิน ร่วมกับแนวพืชกักตักพื้นที่ปลูกแเตงโมหลังนาข้าวอินทรีย์ จังหวัดยโสธร



นายพงศ์ธร เพียรพิทักษ์ ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการบรรเทาภาวะโลกร้อนทางการเกษตร ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 ผลงานวิชาการกรมพัฒนาที่ดิน ประจำปี 2567 (ภาคบรรยาย) สาขาวิชาการที่ 3 สาขาการจัดการดินปัญหา ชื่อผลงาน ผลของการใช้ถ้ำชีวมวลต่อการจัดการดินเค็มพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย



นางสาววรรณยา สุธรรมชัย นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิจัยและพัฒนาการปรับปรุงบำรุงดิน ได้รับรางวัลชนะเลิศ ผลงานวิชาการกรมพัฒนาที่ดินดีเด่น ประจำปี 2567 (ภาคบรรยาย) สาขาวิชาการที่ 4 สาขาปรับปรุงบำรุงดิน ชื่อผลงาน การศึกษาความแปรปรวนทางพันธุกรรมของสายพันธุ์ปอเทืองโดยใช้เทคนิค Genotyping-by-Sequencing Genetic variation of sunn hemp (*Crotalaria juncea*) using Genotyping-by-Sequencing Technique



นางสาวอภินันท์ พดุกษพงศ์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิจัยและพัฒนาการปรับปรุงบำรุงดิน ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 ผลงานวิชาการกรมพัฒนาที่ดิน ประจำปี 2567(ภาคบรรยาย) สาขาวิชาการที่ 4 สาขาปรับปรุงบำรุงดิน ชื่อผลงาน การศึกษาสัมประสิทธิ์ทางพันธุกรรมของสายพันธุ์ปอเทือง เพื่อพัฒนาแบบจำลองการผลิตพืช



นางสาวณัฐพร ประครองเกื้อ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิจัยและพัฒนาการดินเค็ม ได้รับรางวัลชนะเลิศ ผลงานวิชาการกรมพัฒนาที่ดินดีเด่น ประจำปี 2567 (ภาคบรรยาย) สาขาวิชาการที่ 6 สาขาวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ชื่อผลงาน ลายพิมพ์นิ้วมือของสารปรับปรุงดินชนิดสารอนินทรีย์ของประเทศไทย

รางวัล จากการประชุมวิชาการ กรมพัฒนาที่ดิน ปี 2568



นายจักรพันธ์ เกษระคู รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดิน ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ 1 ผลงานวิชาการกรมพัฒนาที่ดิน ประจำปี 2568 (ภาคบรรยาย) สาขาวิชาการที่ 3 การจัดการดินปัญหา ชื่อผลงาน การถ่ายทอดเทคโนโลยีการไถระเบิดดินดานร่วมกับการใส่ยิปซัมเพื่อเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง จังหวัดขอนแก่น



นางสาวอารีรัตน์ วังแก้ว นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ผลงานวิชาการกรมพัฒนาที่ดินประจำปี 2568 (ภาคบรรยาย) สาขาวิชาการที่ 3 การจัดการดินปัญหา ชื่อผลงาน ศึกษาการเปลี่ยนแปลงปริมาณอินทรีย์วัตถุในพื้นที่เพาะปลูกข้าวที่เป็นดินเค็ม จังหวัดนครราชสีมา



กรมพัฒนาที่ดิน
โทร 1760

การพัฒนา บุคลากร



การพัฒนาบุคลากร



หลักสูตร นักบริหารการพัฒนา
การเกษตรและสหกรณ์
ระดับสูง



หลักสูตร นักบริหารการพัฒนา
การเกษตรและสหกรณ์
ระดับกลาง



หลักสูตร นักบริหารการพัฒนา
การเกษตรและสหกรณ์
ระดับต้น

ชื่อ		หลักสูตร	ระยะเวลา	ผู้จัด
1	นายเกษมสุข ศรีเยี่ยม	นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับกลาง รุ่นที่ 110	27 พ.ค.-4 มิ.ย. 67	สถาบันเกษตรราธิการ สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2	นางสาวดนอมขวัญ ทิพวงศ์	นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับสูง รุ่นที่ 87	10 มิ.ย.-17 ก.ค. 67	สถาบันเกษตรราธิการ สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
3	นางสาวรติกร ณ ลำปาง	นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับสูง รุ่นที่ 87	10 มิ.ย.-17 ก.ค. 67	สถาบันเกษตรราธิการ สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
4	นางสาวอารีรัตน์ วังแก้ว	นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับต้น รุ่นที่ 71	19-25 มิ.ย. 67	สถาบันเกษตรราธิการ สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
5	นายดาวยศ นิลนนท์	นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับกลาง รุ่นที่ 111	8-16 ก.ค. 67	สถาบันเกษตรราธิการ สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
6	นางสาวฉวีวรรณ พัฒนพงษ์	นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับสูง รุ่นที่ 88	23 ก.ค.-30 ส.ค. 67	สถาบันเกษตรราธิการ สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
7	นางสาวคันสนีย์ อธิญาสน์	นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับกลาง รุ่นที่ 112	30 ก.ค.-7 ส.ค. 67	สถาบันเกษตรราธิการ สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
8	นางสาวจารุภรณ์ ใต้แสง	นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับกลาง รุ่นที่ 112	30 ก.ค.-7 ส.ค. 67	สถาบันเกษตรราธิการ สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
9	นายณรงค์เดช อองกุล	นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับต้น รุ่นที่ 72	2-8 ส.ค. 67	สถาบันเกษตรราธิการ สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
10	นางสาวศศิรินทร์ ศรีสมเขียว	นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับกลาง รุ่นที่ 113	10-21 ก.พ. 68	สถาบันเกษตรราธิการ สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
11	นางสาวอภิสร์ มีกลาง	นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับสูง รุ่นที่ 89	10 มี.ค.-25 เม.ย. 68	สถาบันเกษตรราธิการ สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
12	นางสาวประภา ธารินตร	นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับสูง รุ่นที่ 90	13 พ.ค.-27 มิ.ย. 68	สถาบันเกษตรราธิการ สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
13	นางสาววรธยา สุธรรมชัย	นักบริหารการพัฒนา การเกษตรและสหกรณ์ ระดับสูง รุ่นที่ 91	14 ก.ค.-29 ส.ค. 68	สถาบันเกษตรราธิการ สำนักงาน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นางสาวประภา ธารเนตร ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดินเปรี้ยว สังกัดกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน ได้รับทุนอบรมระยะสั้นจาก Manaaki New Zealand Shot Term Training Scholarship ประเทศนิวซีแลนด์ หัวข้อ Mid - Level Public Sector Leadership ASEAN 2025 ระหว่างวันที่ 24 กุมภาพันธ์ - 21 มีนาคม 2568 ณ กรุงเวลลิงตัน ประเทศนิวซีแลนด์ โดยการอบรมเน้นเพิ่มพูนความรู้และทักษะของผู้บริหารภาครัฐในการบริหารงานภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านรูปแบบของการนำเสนอและการอภิปราย การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การเรียนรู้ด้วย กรณีศึกษา การบรรยาย การทำโครงการงาน และการทบทวนการเรียนรู้

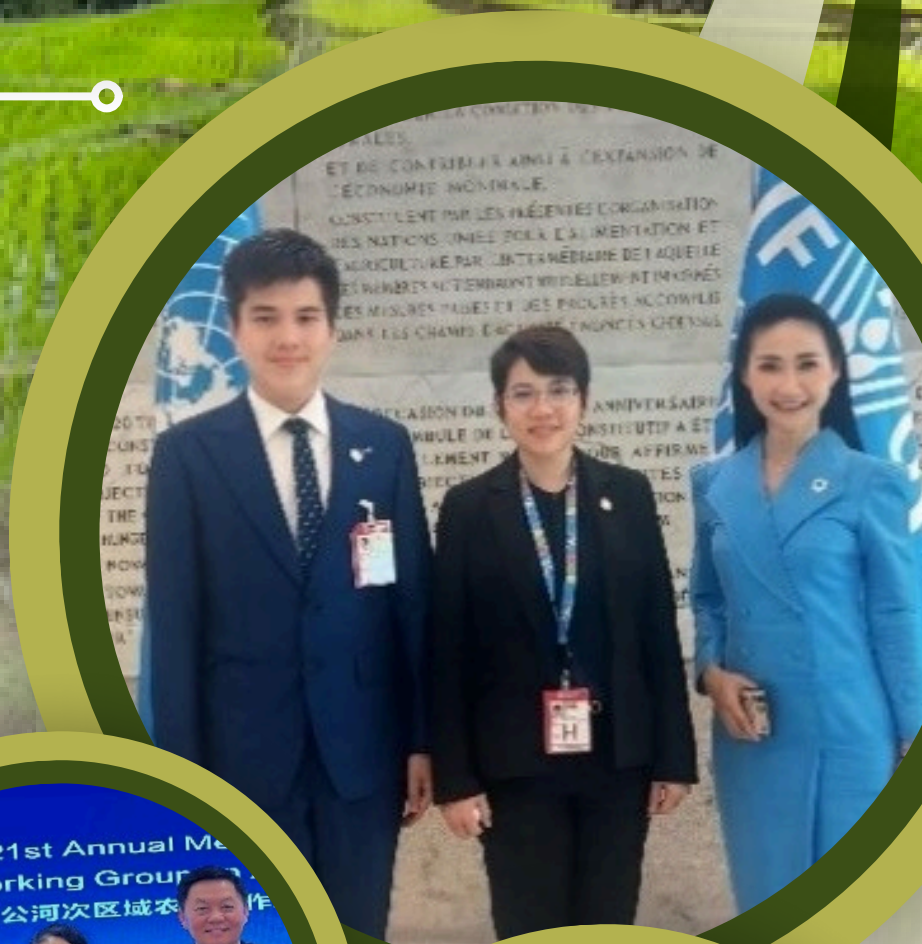


นางสาวจารุภรณ์ โต๊ะแสง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ กลุ่มวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการเกษตร เข้าร่วมสัมมนาเรื่อง การคุ้มครองและฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้ สำหรับประเทศกำลังพัฒนา ณ National Academy of Forestry and Grassland Administration (NAFGA) เมืองปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ 18 มิถุนายน - 1 กรกฎาคม 2568 ภายใต้ทุนสนับสนุนจาก กระทรวงพาณิชย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน การสัมมนานี้มุ่งเน้นการฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การป้องกันไฟป่า การมีส่วนร่วมของชุมชน และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยให้ความสำคัญกับแนวคิดเชิงระบบนิเวศทั้งในด้านทฤษฎีและการศึกษางานภาคสนาม รวมถึงกิจกรรมเรียนรู้และศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเทศจีน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจีนและประเทศที่เข้าร่วมสัมมนา ผู้เข้าร่วมสัมมนาในครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้แทนจาก 9 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย เคนยา คิวบา เนปาล ซิลิ สาธารณรัฐเซียร์ราลีโอน เอธิโอเปีย แอฟริกาใต้ และฮังการี เนื้อหาหลักและกิจกรรมการสัมมนา ประกอบด้วย ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการป่าไม้และทุ่งหญ้า การใช้เทคโนโลยีภูมิศาสตร์สารสนเทศ และการสำรวจระยะไกลในการคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การดำเนินการในระดับชุมชน และความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านงานป่าไม้ การจัดทำรายงานและนำเสนอสถานการณ์ทรัพยากรป่าไม้ของแต่ละประเทศ (Country report)

ผลลัพธ์ที่ได้จากการสัมมนาในครั้งนี้ ทำให้ได้รับความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการคุ้มครองและฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้ในบริบทของประเทศจีน เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านระบบนิเวศป่าไม้ และเสริมสร้างความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ในระดับนานาชาติ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)



ศึกษาดูงาน/ ประชุมวิชาการ



โครงการศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนด้านป่าไม้สู่การพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ เพื่อการจัดการดินและป่าอย่างยั่งยืน ณ ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ระหว่างวันที่ 2 - 5 เมษายน 2567

นายวินัย ชมบุตร ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ เข้าร่วมการศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ของโครงการ Improving local community's livelihoods and engagement in sustainable forest and land management in Thailand through Forest Landscape Restoration ร่วมกับกรมป่าไม้ ภายใต้การสนับสนุนจากองค์การความร่วมมือด้านป่าไม้แห่งเอเชีย (Asian Forest Cooperation Organization: AFoCO) เพื่อเพิ่มพูนวิสัยทัศน์และแลกเปลี่ยนประสบการณ์องค์ความรู้กับประเทศเวียดนาม ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง-ล้านช้าง และผู้แทนกรมป่าไม้เวียดนามได้นำเสนอภาพรวมภารกิจของกรมป่าไม้ และนำเสนอประเด็นแนวคิด ERPA (Emission Reductions Payment Agreements) หรือ การจ่ายเงินเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยมีการนำผลประโยชน์ที่ได้ไปปันผลให้กับชุมชน เช่น การสนับสนุนการก่อสร้างสาธารณูปโภคของชุมชน เช่น น้ำสะอาด ไฟฟ้า การสื่อสาร ถนน โดยผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน นางฉัตรนภา พรหมลอองวัน ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินน่าน ได้นำเสนอภาพรวมภารกิจของกรมพัฒนาที่ดิน และนำเสนอวิสัยทัศน์รวบรวมผลงานของกรมพัฒนาที่ดิน

นายวินัย พร้อมคณะเดินทางเยี่ยมชมวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้ (Noi That Xu Doai) มีการนำไม้จากป่าของเวียดนาม มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีมูลค่าสูงขึ้น เช่น งานศิลปะ หัตถกรรม และศูนย์วิจัย Quang Ninh Centre for Forestry and Agriculture Plantation เป็นองค์กรรัฐ องค์กรวิจัยในสังกัดกรมป่าไม้ และพัฒนาชนบทแห่งเดียวในประเทศ ร่วมทำงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ มีหน้าที่หลัก คือ ปรับปรุงพันธุ์ ขยายพันธุ์ ปรับปรุงพื้นที่เมือง ให้คำปรึกษากับเกษตรกร ชนิดไม้ป่า พร้อมทั้งเยี่ยมชมภารกิจการป้องกันรักษาป่าของ Regional Forest Protection Office 1 และร่วมรับฟังการบรรยายเรื่อง Payment Ecosystem Services ที่อุทยานแห่งชาติ Hong Lian National Park บริเวณเมืองซาปา เป็นสถานที่ให้บริการของระบบนิเวศ Pay for ecosystem service (PES) ที่มีหน้าที่ คือ เป็นหน่วยงานประกันความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและประโยชน์หรือบริการที่มนุษย์ได้รับจากระบบนิเวศ



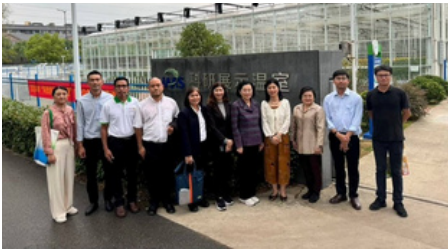
ความร่วมมือทางวิชาการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ ระหว่างกรมพัฒนาที่ดิน และสถาบันวิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ ในการประชุม International Symposium on Sustainable Utilization of Black Soils และ 5th Workshop of International Network of Black Soils (INBS) ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน

นางสาวคันสนีย์ อธิวัฒสน์ ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อการเกษตร กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน พร้อมด้วย นายทศนัศว์ รัตนแก้ว ผู้เชี่ยวชาญด้านการสำรวจการใช้ที่ดินด้วยเทคโนโลยีการสำรวจระยะไกล และนางณัฐมน ผ่องแผ้ว นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ได้เข้าร่วมการประชุม International Symposium on Sustainable Utilization of Black Soils และ 5th Workshop of International Network of Black Soils (INBS) ซึ่งจัดขึ้น ระหว่างวันที่ 9-11 กรกฎาคม 2567 ณ เมืองชางชุน มณฑลจี๋หลิน สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO), Global Soil Partnership, Jilin Academy of Agricultural Sciences และ INBS ในการนี้นางสาวคันสนีย์ อธิวัฒสน์ ในฐานะผู้ประสานงานเครือข่ายดินดำระหว่างประเทศ ได้บรรยายสรุปผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าในการจัดทำฐานข้อมูลและการจัดการดินดำอย่างยั่งยืนของประเทศไทยต่อที่ประชุม ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกเครือข่ายดินดำได้ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานของเครือข่ายในช่วงปี พ.ศ. 2567-2569 โดยกำหนดแนวทางการร่วมมือที่สำคัญ ได้แก่ การจัด Webinar อย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และประสบการณ์ในการจัดการดินดำระหว่างประเทศสมาชิก รวมถึงการนำเสนอกรณีศึกษาจากพื้นที่ดำเนินงานจริง เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและนำไปสู่การประยุกต์ใช้ที่เหมาะสมในบริบทของแต่ละประเทศ นอกจากนี้สมาชิกยังส่งเสริมความร่วมมือด้านการวิจัย การเผยแพร่บทความทางวิชาการ และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการจัดการดินดำ ผ่านการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการสร้างเครือข่ายนักวิชาการรุ่นใหม่ ตลอดจนการวางแผนเพื่อกำหนดมาตรฐานกลางด้านการวิเคราะห์ ตรวจสอบ และติดตามสถานภาพของดินดำ โดยเน้นความแม่นยำและความสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้การจัดการดินดำเป็นไปอย่างยั่งยืน และสามารถสนับสนุนความมั่นคงทางอาหาร ความหลากหลายทางชีวภาพ และการลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับภูมิภาคและระดับโลก การประชุมฯ ยังจัดให้มีกิจกรรมศึกษาดูงาน ณ แปลงทดลองระยะยาวที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการดินดำ เช่น การใช้ระบบตรวจวัดอัจฉริยะ การประยุกต์ใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศ และการบูรณาการเทคนิคการปรับปรุงบำรุงดินแบบยั่งยืน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างประเทศสมาชิก นอกจากนี้ คณะผู้แทนยังได้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ดินดำแห่งชาติ ซึ่งจัดแสดงข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ ประวัติความเป็นมา และแนวปฏิบัติที่ดีในการอนุรักษ์ดินดำ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจต่อบทบาทของดินดำในระบบนิเวศและความมั่นคงทางอาหาร ตลอดจนสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาแนวทางอนุรักษ์ดินในระดับประเทศอย่างต่อเนื่อง



หารือเพื่อพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบัน Jiangsu Academy of Agricultural Sciences (JAAS) เมืองหนานจิง มณฑลเจียงซู สาธารณรัฐประชาชนจีน

นายจำเริญ นาคคง ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน นางนิสา มีแสง ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการดิน ด้วยระบบพืช นางสาวกมลภา วัฒนประพัฒน์ นางสาวอภินิษฐ์ พฤกษ์พงศ์ และนางสาววรรณยา สุธรรมชัย นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ ร่วมหารือเพื่อพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบัน Jiangsu Academy of Agricultural Sciences (JAAS) วันที่ 22 - 24 กันยายน 2567 เมืองหนานจิง มณฑลเจียงซู สาธารณรัฐประชาชนจีน



ประชุมวิชาการ เรื่อง Global Symposium on Soil Information and Data Measure Monitor and Manage (GSID24) จัดโดย Food and Agriculture Organization (FAO), Global Soil Partnership (GSP) and the Institute of Soil Science, Chinese Academy of Sciences (ISSCAS) วันที่ 25 - 28 กันยายน 2567 ที่ International Youth Convention Hotels เมืองหนานจิง มณฑลเจียงซู สาธารณรัฐประชาชนจีน

นายจำเริญ นาคคง ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน นางนิสา มีแสง ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการดิน ด้วยระบบพืช นางสาวกมลภา วัฒนประพัฒน์ นางสาวอภินิษฐ์ พฤกษ์พงศ์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ และนางสาววรรณยา สุธรรมชัย นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ ร่วมประชุมเพื่อนำเสนอผลงาน และนโยบายการใช้ข้อมูลดินที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ และการจัดการข้อมูลดินโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ในระหว่างวันที่ 25 - 28 กันยายน 2567 ที่ International Youth Convention Hotels เมืองหนานจิง มณฑลเจียงซู สาธารณรัฐประชาชนจีน



การประชุมรัฐมนตรีของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ครั้งที่ 3 (The 3rd GMS Agricultural Ministers' Meeting)

นางสาววิจิตา อินทรศรี นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิจัยและพัฒนาการบรรเทาภาวะโลกร้อนทางการเกษตร พร้อมด้วยนางสาวศศิรินทร์ ศรีสมเชียว นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการเกษตร กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน ได้เข้าร่วมประชุมรัฐมนตรีของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ครั้งที่ 3 ณ นครคุนหมิง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ 19 - 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2567 โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านระบบเกษตรและอาหารในภูมิภาคให้มีความยั่งยืน ยืดหยุ่น และครอบคลุม ภายใต้แนวคิด "Promoting the Transformation of Agricultural and Food Systems and Enhancing the Resilience of Regional Development" ผู้เข้าร่วมประชุมจากประเทศสมาชิกอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ได้แก่ กัมพูชา จีน ลาว เมียนมา ไทย และเวียดนาม รวมถึงตัวแทนจากองค์กรระหว่างประเทศ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนกลุ่มเกษตรกร ภายในงานมีการจัดกิจกรรมประกอบด้วย การประชุมกลุ่มย่อย การประชุม Working Group on Agriculture (WGA) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง Climate-Smart Agricultural and Food Systems และการจัดนิทรรศการนวัตกรรมเกษตรอัจฉริยะ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความร่วมมือด้านเกษตรในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อรับมือกับความท้าทายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงทางอาหาร และความหลากหลายทางชีวภาพ

ผลลัพธ์สำคัญของการประชุมครั้งนี้ คือ การรับรอง "กรอบยุทธศาสตร์คุนหมิง (Kunming Strategic Framework for the Transformation of Agricultural and Food Systems in the GMS 2030)" ซึ่งเป็นแนวทางระยะยาวในการเปลี่ยนผ่านระบบการผลิตและบริโภคอาหารให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Artificial Intelligence (AI), Machine learning (ML) และ Internet of Things (IoT) มาประยุกต์ใช้กับการจัดการดิน และการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคการเกษตร นอกจากนี้ ที่ประชุมยังเห็นชอบใน "แถลงการณ์ร่วมรัฐมนตรี" (Joint Ministerial Statement) เพื่อแสดงเจตจำนงร่วมกันในการขับเคลื่อนนโยบายและโครงการความร่วมมือด้านเกษตรกรรม การค้าสินค้าเกษตรปลอดภัย การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาระบบเกษตรอัจฉริยะ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความมั่นคงทางอาหาร และความยั่งยืนของภูมิภาคในระยะยาว



เสนอผลงานวิชาการ หัวข้อ นวัตกรรมเกษตรในอนาคต สำหรับสังคมคาร์บอนต่ำ ลดโลกร้อนอย่างยั่งยืน

นางสาวณัฐพร ประครองเก็บ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ นำเสนอผลงานทางวิชาการภาคบรรยาย ในหัวข้อ “ผลของปุ๋ยแบบป่นเม็ดของถ่านชีวภาพที่ผลิตจากเปลือกทุเรียนต่อผลผลิตของพริกไทย” ในงานประชุมวิชาการระดับชาติ เกษตรพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ครั้งที่ 8 นวัตกรรมเกษตรในอนาคต สำหรับสังคมคาร์บอนต่ำ ลดโลกร้อนอย่างยั่งยืน วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2568 ณ คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และได้รับรางวัลการนำเสนอผลงานวิจัยภาคบรรยาย ระดับดีเด่น สาขาเทคโนโลยีการผลิตพืช



ความร่วมมือทางวิชาการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ ระหว่างกรมพัฒนาที่ดิน และ สถาบันวิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ Institute of Soil and Water Conservation (ISWC) สาธารณรัฐประชาชนจีน

กรมพัฒนาที่ดิน นำโดยนายอาทิตย์ ศุขเกษม รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน พร้อมคณะผู้แทนจากกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน ประกอบด้วย นายพชร อริยะสกุล ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน นางสาวคันสนีย์ อธิญาสนิ กลุ่มวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการเกษตร และนายณายนันท์ ชมบุตร ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้เดินทางไปหารือความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำกับ Institute of Soil and Water Conservation (ISWC) ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญจาก ISWC, Northwest A&F University, IRTCES และ WASWAC ระหว่างวันที่ 25 - 30 พฤษภาคม 2568 โดยมีวัตถุประสงค์ของการประชุมครั้งนี้ ได้แก่ การสร้างความร่วมมือด้านวิชาการและการวิจัยด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และการมีส่วนร่วมในโครงการระดับโลก เช่น Global Soil Partnership (GSP) และการจัดทำ Global Soil Erosion Map (GSEmap) เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรดินอย่างยั่งยืนในบริบทของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ในการประชุมได้มีการนำเสนอผลงานจากทั้งสองฝ่าย โดยครอบคลุมด้านการสำรวจตรวจวัด และทำแผนที่ การชะล้างพังทลายของดินรวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน ในบริบทของแต่ละประเทศ พร้อมทั้งเน้นย้ำความสำคัญของการพัฒนาแบบจำลองทางพื้นที่ การจัดทำฐานข้อมูลกลาง และการเพิ่มขีดความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับบุคลากร นอกจากนี้คณะผู้แทนไทยยังได้หารือกับศูนย์ IRTCES และสมาคม WASWAC ณ กรุงปักกิ่ง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างเครือข่ายวิชาการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำระดับโลก ไทยได้เสนอแนวทางการมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในอนาคต เช่น การเสนอจัดประชุมทางวิชาการนานาชาติในประเทศไทย และการส่งนักวิจัยรุ่นใหม่เข้าร่วมกิจกรรมเวทีนานาชาติ การเยี่ยมชมพื้นที่จริง คณะผู้แทนได้ศึกษาการดำเนินงานของ ISWC ทั้งในห้วงปฏิบัติการและแปลงทดลองภาคสนาม เช่น ระบบชั้นบันไดบนพื้นที่ลาดชัน การใช้พืชคลุมดิน ระบบรวบรวมน้ำฝน การใช้แผนที่ภูมิประเทศและภาพถ่ายดาวเทียม รวมถึงเทคนิคการควบคุมการชะล้างพังทลายที่สามารถวัดผลได้อย่างเป็นระบบ ข้อเสนอแนะจากการศึกษาดูงาน คือ แนวทางและเทคโนโลยีของ ISWC มีความเหมาะสมและสามารถประยุกต์ใช้ในประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ต้นน้ำและพื้นที่ลาดเขาที่มีความเสี่ยงสูง ควรส่งเสริมการวิจัยร่วมกับการแลกเปลี่ยนนักวิชาการ และการจัดตั้งแปลงทดลองต้นแบบในบริบทไทย ตลอดจนพัฒนาแบบจำลองการพังทลายของดินเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนเชิงพื้นที่ในอนาคต



การเข้าร่วมการประชุมสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินโลก (Global Soil Partnership Plenary Assembly) ครั้งที่ 13 และร่วมเฉลิมฉลองครบรอบ 80 ปี ณ สำนักงานใหญ่ FAO กรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี

นายเพชร อริยะสกุล ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน และนางสาวณัฐพร ประคองเก็บ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดินเค็ม เข้าร่วมการประชุมสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินโลก ครั้งที่ 13 และร่วมเฉลิมฉลองครบรอบ 80 ปี FAO ในระหว่างวันที่ 3 - 5 มิถุนายน 2568 ณ กรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี กรมพัฒนาที่ดินถือเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทโดดเด่นในการจัดการดินอย่างยั่งยืนจนได้รับการยอมรับในระดับสากล โดยที่ผ่านมา กรมฯ ได้ดำเนินความร่วมมือกับ FAO และประเทศสมาชิกในด้านการจัดการทรัพยากรดินอย่างต่อเนื่องและประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ในการประชุมครั้งนี้ มีวาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกรมพัฒนาที่ดิน ได้แก่

1) พิธีเฉลิมฉลองครบรอบ 80 ปี แห่งการก่อตั้ง FAO และมีการรายงานจากผู้บริหารระดับสูงด้านความสำเร็จการจัดการทรัพยากรดินและที่ดิน ซึ่งประเทศไทยได้รับคัดเลือกให้ร่วมรายงานผลสำเร็จของประเทศที่โดดเด่นในเวที (High-Level Roundtables advancing soil and land agenda) ดังกล่าวนี้อย่าง

2) การนำเสนอความสำเร็จของโครงการด้านดินภายใต้ความร่วมมือกับ FAO และประเทศสมาชิกที่สำคัญ

3) การผลักดันร่างประกาศ “ทศวรรษแห่งสุขภาพดินแห่งสหประชาชาติ” (United Nations Decade on Soil Health) ระหว่างปี พ.ศ. 2574 - 2583 พร้อมการขอการสนับสนุนจากประเทศสมาชิกในการจัดทำแผนปฏิบัติการและสนับสนุนด้านงบประมาณ รวมถึงการกำหนดแนวทางปฏิบัติในระดับชาติและระดับโลก

4) การพิจารณาหัวข้อวันดินโลก ประจำปี 2569

5) การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านการวิจัยดินแห่งภูมิภาคเอเชีย (CESRA) ให้เป็นองค์กรระหว่างประเทศ การประชุมครั้งนี้ถือเป็นเวทีสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก พัฒนานโยบายและองค์ความรู้ด้านวิชาการ โดยมุ่งเน้นแนวทางการจัดการดินอย่างยั่งยืนและการส่งเสริมสุขภาพดินแบบองค์รวม เพื่อบรรลุเป้าหมายการขจัดความหิวโหย และสร้างความมั่นคงทางอาหารของโลก



นอกจากนี้ยังมีการติดตามสถานะการดำเนินงานตามกรอบยุทธศาสตร์ GSP Action Framework 2022 - 2030 โดยหนึ่งในหัวข้อสำคัญที่ถูกหยิบยกขึ้นมาหารือคือ ความก้าวหน้าในการพัฒนา Global Soil Health Dashboard ซึ่งใช้ติดตามและประเมินสถานะสุขภาพของดินอย่างมีมาตรฐาน รวมถึงการรายงานผลการดำเนินงานจากกลุ่มสมาชิกในแต่ละภูมิภาค และการแลกเปลี่ยนข้อมูลภายใน 6 แนวทางสำคัญ ได้แก่ การจัดการและฟื้นฟูดินเพื่อสนับสนุนระบบนิเวศ การส่งเสริมธรรมาภิบาล และการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับดิน และมีการติดตามผลการดำเนินงานของสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินโลก (Global Soil Partnership: GSP PA) โดยมีประเด็นหลัก ประกอบด้วย กลุ่มสมาชิกรายงานผลการดำเนินงานด้านความร่วมมือด้านดินในภูมิภาค และผลการดำเนินงานของความพยายามในการจัดการดินอย่างยั่งยืนสำหรับ Global symposium 2025 มีประเด็นสำคัญคือ การทำลายชั้นแข็งและการฟื้นฟูดิน การจัดการดินในเมืองอย่างยั่งยืน และการกำกับดูแลเพื่อความมั่นคงทางอาหารและความยั่งยืน

การประชุมครั้งนี้จึงนับเป็นเวทีสำคัญในการเสริมสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศสมาชิก พัฒนานโยบายและองค์ความรู้เชิงวิชาการ เพื่อสนับสนุนการจัดการดินอย่างยั่งยืน และการส่งเสริมสุขภาพดินแบบองค์รวม ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายการขจัดความหิวโหย การสร้างความมั่นคงทางอาหาร และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรโลกในระยะยาว



การเข้าร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ สำหรับกลุ่มเกษตรกรและเครือข่าย ภายใต้ความร่วมมือด้านการเกษตรไทย-ฟิลิปปินส์ ปีงบประมาณ 2568

ณ Bureau of Soils and Water Management (BSWM) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

นางสาวอภิสรา มีกลาง นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย ผู้ประสานงานโครงการฯ พร้อมด้วย นางสาวณัฐพร ประครองเก็บ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิจัยและพัฒนาการจัดการดินเค็ม ร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ สำหรับกลุ่มเกษตรกรและเครือข่าย โดยมี นางสาวกรวรรณ อางเลิศ ผู้อำนวยการกลุ่มสำรวจและผลิตแผนที่และภาพถ่ายที่ 2 ผู้ประสานงานหลักโครงการฯ พร้อมด้วยนางสาวสุจิตรา ก้อนเรณู นักวิชาการแผนที่ภาพถ่ายปฏิบัติการ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ ร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านแผนที่และภาพถ่ายหัวข้อสำคัญ ระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน ถึง 4 กรกฎาคม 2568 ณ Bureau of Soils and Water Management (BSWM) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ในการแลกเปลี่ยนความรู้ครั้งนี้ ได้แก่

1. การจัดการที่ดินอย่างยั่งยืนโครงการริเริ่มในประเทศฟิลิปปินส์
2. การจัดการที่ดินอย่างยั่งยืนการบูรณาการของเครือข่ายพื้นที่คุ้มครองเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร Network of Protected Areas for Agriculture and Agro-Industrial Development (NPAAD) และเขตพัฒนาการเกษตรและประมงเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Agriculture and Fisheries Development Zone, SAFDZ) ภายใต้แผนการใช้ที่ดินอย่างครอบคลุม (A Comprehensive Land Use Plan, CLUP)
3. การใช้ประโยชน์จากเทคนิคการประมวลผลภูมิสารสนเทศดิจิทัลเพื่อการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพข้อมูลทรัพยากรดินของฟิลิปปินส์
4. การดำเนินโครงการชลประทานขนาดเล็ก Small Scale Irrigation Projects (SSIP)
5. การบริหารจัดการน้ำเพื่อการผลิตข้าวและผัก กรณีศึกษาพื้นที่ Talugtug
6. การวิเคราะห์ดินในห้องปฏิบัติการ ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม และห้องปฏิบัติการดินเคลื่อนที่ในภูมิภาคที่ 3 และร่วมแสดงความยินดีกับความสำเร็จกับการเปิดตัวห้องปฏิบัติการดินเคลื่อนที่ 16 แห่ง



ศึกษาดูงานด้านบูรณาการภาคเกษตรและภาคพลังงานเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ณ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

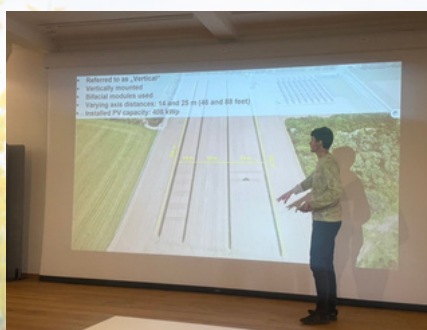
นายพงษ์ธร เพียรพิทักษ์ นักวิชาการเกษตรชำนาญพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการบรรเทาภาวะโลกร้อนทางการเกษตร และคณะเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน ได้ไปร่วมศึกษาดูงานด้านบูรณาการภาคเกษตรและภาคพลังงานเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ณ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ระหว่างวันที่ 5 - 13 กรกฎาคม 2568 ดังนี้

ดูงานโรงไฟฟ้าพลังน้ำ ของรัฐ บาวาเรีย ซึ่งใช้หลักการของความสูงของพื้นที่ ปล่อน้ำลงมาหมุนเครื่องกำเนิดไฟฟ้าใช้ในเมือง เป็นพลังงานทดแทนที่สะอาด และใช้ทรัพยากรในพื้นที่ที่มีตลอดทั้งปี ศึกษาเส้นทางธรรมชาติบริเวณเหนือเขื่อนผลิตไฟฟ้า

ดูงานที่ Bayerisches Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft, Forsten und Tourismus (StMELF): เป็น "Oberste Landesbehörde" (หน่วยงานระดับสูงของรัฐ) รับผิดชอบในระดับรัฐบาวาเรียด้านการบริหารนโยบายอาหาร การเกษตร การป่าไม้ และการท่องเที่ยว เยี่ยมชมงานวิจัยเกี่ยวกับการปลูกพืชร่วมกับการติดตั้งแผงเซลล์แสงอาทิตย์ (AgriPV) มีการผลิตอาหาร การทดลองและการทดสอบแบบหมุนเวียนในระบบ Sun-tracking และดูงาน Organic farm "Beim Muller" Weller, Bergkirchen การดำเนินงานภายใต้ระบบเกษตรอินทรีย์ มีกังหันน้ำสำหรับการผลิตไฟฟ้าใช้ในฟาร์มของตนเอง ในฟาร์มเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดในสภาพปลอดสารเคมี Municipality of Wildpoldred (หมู่บ้านพลังงานในออลเกา) หมู่บ้าน 2,600 หลังคาเรือน ในออลเกา รัฐบาวาเรีย ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานสะอาดได้มากกว่าการใช้พลังงานไฟฟ้าในชุมชนเองประมาณ 7 เท่า ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ชีวมวล และพลังงานน้ำขนาดเล็ก ทำให้มีรายได้เองในชุมชน ถือเป็นชุมชนต้นแบบ มีการพึ่งพาตนเองและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับหมู่บ้านรอบข้างและชุมชนอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ

ดูงาน เยี่ยมชม Agri-PV ร่วมกับการเลี้ยงแกะในเมือง Traubing การนำเสนอโครงการ "รอยเท้าคาร์บอนไดออกไซด์ของเนื้อวัวในบาวาเรีย" ที่ ICT Feldafing และรับฟังบรรยาย วิเคราะห์การปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากฟาร์มโคนมประมาณ 125 แห่ง โดยคำนวณรอยเท้าคาร์บอนเฉพาะผลิตภัณฑ์ โดยใช้ข้อมูลระดับฟาร์ม และแบบจำลองโดยละเอียดที่ครอบคลุมก๊าซมีเทนไนโตรสออกไซด์ และการปล่อยมลพิษด้านการผลิต

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน นำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเศษวัสดุทางการเกษตรร่วมกับการจัดการพลังงานสะอาดและบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สร้างความยั่งยืนให้กับภาคการเกษตร และใช้ทรัพยากรทางการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด





การเผยแพร่ กิจ.



รายงานประจำปี 2567 - 2568

การประชุม Global Symposium on Soil Information and Data: Measure, Monitor and Manage

นางนิสา มีแสง ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการดินด้วยระบบพืช นำเสนอผลงานเรื่อง Increasing the green manure seed value chain for enhanced soil sustainability and multi-stakeholder empowerment in Thailand ในการประชุม Global Symposium on Soil Information and Data: Measure, Monitor and Manage ซึ่งจัดโดย FAO ISSCAS GSP และ ITPS ระหว่างวันที่ 25 - 28 กันยายน 2567 ณ Nanjing International Youth Convention Hotel เมืองหนานจิง สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมี นายจำเริญ นาคคง ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน พร้อมด้วย เจ้าหน้าที่ นักวิชาการของกรมพัฒนาที่ดิน ได้แก่ นางสาวกมลลาภา วัฒนประพัฒน์ นายกฤติโสภณ ดวงทมล นางสาวอภินิษฐ์ พฤกษ์พงศ์ นางสาววรธยา สุธรรมชัย และนายอนิรุทธ์ ศรีวิเชียร เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ด้วย



กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน ร่วมให้ความรู้ ในรายการ “คลับเกษตร (อย่ารู้ต้องได้รู้)”

กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน ได้เข้าร่วมเผยแพร่ความรู้ในรายการ “คลับเกษตร (อย่ารู้ต้องได้รู้)” ซึ่งออกอากาศสดทางสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร คลื่นความถี่ AM 1386 kHz เว็บไซต์ www.am1386.com และถ่ายทอดสดผ่าน Facebook Live IWF AM 1386 สถานีวิทยุเพื่อการเกษตร ดำเนินรายการโดยคุณวราเนสสา สมัครศรี ผู้ประกาศข่าวสำนักข่าวไทย การเข้าร่วมรายการดังกล่าว มีนักวิชาการจากกองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดินร่วมให้ความรู้ในประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 5 ครั้ง ได้แก่

วันที่ 26 มีนาคม 2568 นางสาวอนิดา จามเงิน นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ ร่วมให้ความรู้เรื่อง “ปลูกหญ้าแฝก เตรียมกล้าดี ปลูกถูกวิธี ดินดีไม่มีพัง”



วันที่ 24 เมษายน 2568 นางสาวประภา ธารเอนตร ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการจัดการดินเปรี๊ยะ ร่วมให้ความรู้เรื่อง “ทำอย่างไรดี ถ้าพื้นที่ทำกินมีดินเปรี๊ยะ”



วันที่ 21 พฤษภาคม 2568 นายบวร บัวขาว ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการปรับปรุงบำรุงดิน ร่วมให้ความรู้เรื่อง “แนวทางการปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะกับการปลูกพืชของเกษตรกร”



วันที่ 3 กรกฎาคม 2568 นางสาวศันสนีย์ อธิญาสนี ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการเกษตร ร่วมให้ความรู้เรื่อง “การป้องกัน ชะล้างพังทลายของดิน มีวิธีการใดบ้าง”



วันที่ 16 กรกฎาคม 2568 นางสาววิจิตา อินทรศรี นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ ร่วมให้ความรู้เรื่อง “ภาวะโลกร้อนกับการปรับปรุงบำรุงดินของเกษตรกร”



การสัมมนาวิชาการ โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

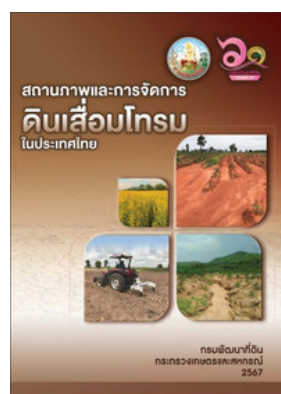
นางสาวอิสริยา มีสิงห์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกในการจัดการดิน นำเสนอ ผลงานวิชาการ ภาควรรรยายด้านอนุรักษ์ดินและน้ำ เรื่อง “อิทธิพลของหญ้าแฝกที่ปลูกร่วมกับกาแฟในพื้นที่สูง” ในการสัมมนาวิชาการ โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และแนวทางป้องกันกรณีเกิดภัยพิบัติดินถล่ม ซึ่งจัดโดย สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ระหว่างวันที่ 28-30 สิงหาคม 2568 ณ โรงแรมอัสวัน แกรนด์ คอนเวนชั่น วิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร โดยมีนายจรัสราดา กรรณสูต องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิด โครงการฯ



คู่มือการจัดการดิน และการพัฒนาที่ดินสำหรับหมอดินอาสาและเกษตรกร

ในปีงบประมาณ 2567 กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน ได้รับมอบหมายจากกรมพัฒนาที่ดินให้จัดทำคู่มือการจัดการดิน และการพัฒนาที่ดินสำหรับหมอดินอาสาและเกษตรกร เพื่อสร้างการรับรู้และความตระหนักเรื่องการอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปรับปรุงบำรุงดินให้กับเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน พร้อมทั้งแนวทางการจัดการดิน ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องตามยุทธศาสตร์และเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ กวจ.ได้จัดทำคู่มือการจัดการดิน และการพัฒนาที่ดินสำหรับหมอดินอาสาและเกษตรกร จำนวน 10 เล่ม ดังนี้

1. สถานภาพและการจัดการดินกรดในประเทศไทย
2. สถานภาพและการจัดการดินเปรี้ยวจัดในประเทศไทย
3. สถานภาพและการจัดการดินเค็มในประเทศไทย
4. สถานภาพและการจัดการดินเสื่อมโทรมในประเทศไทย
5. การอนุรักษ์ดินและน้ำในประเทศไทย
6. การจัดการที่ดินเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
7. พืชปรับปรุงบำรุงดินและพืชอนุรักษ์ดินและน้ำ
8. วัสดุปรับปรุงดิน
9. หลุมปลูกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
10. คู่มือการพัฒนาที่ดินสำหรับหมอดินอาสา และเกษตรกร



โปสเตอร์ แนวทางการผลิตที่เป็นเลิศ 21 ชนิดพืช

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำ “เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ” ที่สำคัญของประเทศ เพื่อส่งเสริมการผลิตพืชที่เป็นที่ต้องการของตลาดในปัจจุบัน อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน สับปะรด กาแฟ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ไม้ผล มะพร้าว ทุเรียน ผัก ลำไย และสมุนไพร ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินมีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงบำรุงดิน อนุรักษ์ดินและน้ำ และพัฒนา นวัตกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ เพื่อสนับสนุนการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรอย่างเหมาะสมและยั่งยืน ช่วยเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของผลผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด นอกจากนี้ กรมฯ ได้แต่งตั้งคณะทำงานการจัดการดินเพื่อเพิ่มผลผลิตพืช 14 ชนิด (มีสาธิตพืช 14 ชนิด) เพื่อรวบรวมองค์ความรู้จากหมอดินอาสาและเกษตรกรต้นแบบ ในการจัดการดิน การใช้เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มา “ถอดบทเรียนแนวทางการผลิตที่เป็นเลิศ” ครอบคลุมพืชเศรษฐกิจ 21 ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อย สับปะรด ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว กาแฟ ลำไย เงาะ มังคุด ทุเรียน ลิ้นจี่ มะม่วง มะขามหวาน อะโวคาโด ขนุน ผัก และสมุนไพร

บทเรียนความสำเร็จเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึง การใช้ดินอย่างรู้คุณค่า เพื่อการผลิตที่ให้ ผลผลิตสูง คุณภาพดี ต้นทุนต่ำ และสามารถขยายผลเป็น ต้นแบบสู่พื้นที่อื่น ๆ ได้อย่างยั่งยืน



เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว



เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์



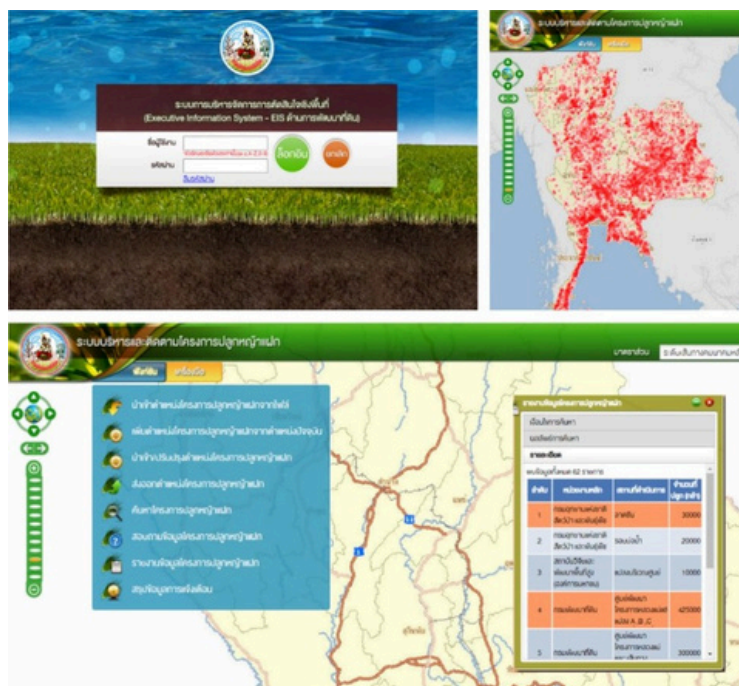
เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อย



QR code โปสเตอร์มีสาธิตพืชอื่นๆ

การให้บริการข้อมูลการปลูกหญ้าแฝกในระบบบริหารและติดตามโครงการปลูกหญ้าแฝก (Vetiver Grass Tracking System: VGT)

กรมพัฒนาที่ดิน ได้พัฒนาระบบบริหารและติดตามโครงการปลูกหญ้าแฝก (Vetiver Grass Tracking System: VGT) ตั้งแต่วันที่พ.ศ. 2554 เพื่อใช้ในการบริหารและติดตามผลการดำเนินงานการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย ระบบ VGT เป็นระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เชิงพื้นที่ (GIS) ที่ออกแบบให้หน่วยงานที่ปลูกหญ้าแฝก ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน และหน่วยงานภายนอก รวม 24 หน่วยงาน บันทึกข้อมูลจากระบบทุกครั้งที่มีการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ การแสดงผลของระบบ VGT แสดงจำนวนการปลูกหญ้าแฝกทั้งหมด รูปแบบการใช้ประโยชน์หญ้าแฝก และพื้นที่ปลูกในประเทศไทย ในแต่ละปี เป็นระดับประเทศ และรายภาค พร้อมทั้งแผนที่แสดงตำแหน่งการปลูกหญ้าแฝก โดยสามารถเข้าระบบ VGT ได้ที่เว็บไซต์กรมพัฒนาที่ดิน <http://www.idd.go.th> หรือ <http://eis.idd.go.th/vgtrep/vgtrep.asp>



QR Code สืบ และวิดีโอ การใช้ประโยชน์หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ไออาร์

<http://eis.idd.go.th/vgtrep/vgtrep.asp>

องค์ความรู้และสื่อประชาสัมพันธ์ สื่อ และวิดีโอ การใช้ประโยชน์หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

คณะทำงานประจำปี กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน

1. นายพชร อริยะสกุล	ที่ปรึกษา
2. นายจักรพันธ์ เกษระคู	ประธานคณะทำงาน
3. นางสาวกมลภา วัฒนประพัฒน์	รองประธานคณะทำงาน
4. นายพงศ์ธร เพียรพิทักษ์	คณะทำงาน
5. นางสาวรติกร ณ ลำปาง	คณะทำงาน
6. นางสาวอิสริยา มีสิงห์	คณะทำงาน
7. นางสาวสมจินต์ วาณิชเสถียร	คณะทำงาน
8. นายอัศวิน เนตรณอมศักดิ์	คณะทำงาน
9. นางสาวบุศรินทร์ แสงงลาภ	คณะทำงาน
10. นางสาวศศิรินทร์ ศรีสมเขี้ยว	คณะทำงาน
11. นางสาวปานิสรา ทองท่วม	คณะทำงาน
12. นางสาวอารีรัตน์ วังแก้ว	คณะทำงาน
13. นางสาวกมลทิพย์ ศศิธร	คณะทำงานและเลขานุการ
14. นางสาวณัชชา โยธาทิพย์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
15. นางสาวอุษณีย์ งามศักดิ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
16. นางสาวกวิตา โพธิ์เหลือ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
17. นางสาวจิรภัทร์ มะลิอ่อน	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
18. นายพูลศักดิ์ เบญจศาสตร์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะผู้จัดทำราย ประจำปี 2568





ติดต่อหน่วยงาน



ที่อยู่: 2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900



Call Center: 1760



เบอร์ติดต่อ: 0-2579-1753



Fax: 0-2579-1753



Email: ord_1@ldd.go.th



กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน

